

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA **JANUAR 2018**

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki,
priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtvlo.si/varuh: 9. 2. 2018

Končna redakcija: 7. 2. 2018

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja N. Huš

Poudarki iz odzivov in odgovorih za januar 2018

V januarju so prevladovali odzivi, v katerih so gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin podajali raznovrstna mnenja o programih in storitvah, konkretnih pritožb na objavljene vsebine pa je bilo razmeroma malo. Varuhinja je posredovala odgovore in pisala pojasnila, mnenj in priporočil pa ni podajala.

Po številu odzivov so izstopale pripombe glede jezikovne kulture v vseh medijih RTV Slovenija in pritožbe zaradi spremenjene programske sheme na TV Slovenija 24. januarja, ko zaradi novinarske stavke ni bilo ponovitve oddaje Intervju s Francem Kanglerjem.

Veliko je bilo odzivov na gostovanje predsednika SDS v Odmevih 9. januarja. Trije gledalci so se odzvali tudi na televizijsko poročanje s slovesnosti v Dražgošah.

Radijski poslušalci so komentirali predvsem glasbeni izbor na Prvem.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Celovitost poročanja o Dražgošah	4
Pristranskost sogovornika?	6
Pristranski pogovor v Odmevih?	7
Poročanje o spornem posojilu SDS.....	8
Nedostojno o skakalkah	8
Kakovost informativnih oddaj Dnevnik in Odmevi	9
Zakaj ni bilo ponovitve Intervjuja?	10
O novi komisarki za človekove pravice	11
Pohvala prispevku v Tedniku	12
Spregledani pri poročanju o Kemisu?.....	12
Preveč rokometa!	13
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	14
Kultura po Odmevih, drugič	14
Pohvale za oddaji Pričevalci in Ugriznimo v znanost	14
Bi lahko ponavljali Sandokana?	14
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	15
Kritika razvedrilne ponudbe	15
Ignoranca glasbenih vsebin?	15
IV. PROGRAM PLUS	15
Pohvale in kritike – decembrski odzivi	15
Dobro jutro – več odzivov	15
Preveč o zdravstvu, premalo o RTV.....	16
V Zvezdani o športnih komentatorjih	16
Uporabniki FB o oddaji Zvezdana	17
V. SPLOŠNO	18
Moteče ponovitve	18
Priložnosti digitalizirane televizije?	19
RADIO SLOVENIJA	21
I. RADIO PRVI.....	21
Temperature po Sloveniji	21
Satiričen Radio Ga ga.....	21
Debatiranje v oddaji Hudo!	22
Premalo slovenskih narodnih pesmi	22
Glasbene kvote	23
MMC	23
I. VSEBINA.....	23
Zapozneno in preksromno o zmagi atleta?	23

Navadna ali absolutna večina	24
Avtomobilnost in soljenje cest	24
Oskrunjen spomenik.....	25
II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE	26
Težave z registracijo	26
Več podcastov?	26
V živo z napako...	26
Iščejo ... in ne najdejo	27
RTV SLOVENIJA	27
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	27
Od kdaj v slovenščini velja načelo: piši kot govoriš?	27
Nevidni televizijski lektorji.....	28
Kdaj si oddaja prisluži besedo »limonada«	29
Športna terminologija: podaja ali asistenca?	29
Ko akademika naslavljajo z gospodom	31
Kako se sklanja beseda jez?.....	32
Pohvala za prevod	32
Veliko splošnih pripomb	32
II. OGLAŠEVANJE	33
Zakaj toliko oglasov?	33
Namesto rokometa reklame	33
Minuta odmora in... oglasi.....	34
III. RTV PRISPEVEK	34
Za kaj in zakaj plačujemo?	34
IV. TEHNIČNE ZADEVE	35
Ton med prenosom smučanja	35
V. VARUHINJA.....	35
Medijski nastopi in odzivi	35
Vprašanja o novinarjevi dejavnosti na tviterju	36
Komuniciranje z občinstvom	36
VI. VARUHINJI V VEDNOST	37
Zahvali kulturnih inštitucij	37
Prezrt baletni jubilej! Pa res?	37
Polemike o informativnih vsebinah	37
VII. PRILOGA.....	38
Pismo nekdanje urednice Aritmije Maje Pavlin.....	38
STATISTIKA ODZIVOV	40

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Celovitost poročanja o Dražgošah

Tri gledalce je zmotilo poročanje s proslave v Dražgošah 14. januarja. Gledalec **B. R.** je v dveh pisnih zatrjeval, da se je o zgodovinskem kontekstu dogodka v Dražgošah 14. januarja preskromno poročalo in da je bilo objavljen tudi napačen podatek.

»Spet je prišlo do zavajajočega poročanja-skoraj po vzoru t.i. Janševe TV, kjer zavajajo, da je dražgoška bitka trajala le en dan in da so partizani že prvi dan zbežali na Jelovico.«

Urednica uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojca Šetinc Pašek** je odgovorila:

»Zgodovinska dejstva so, da je dražgoška bitka trajala tri dni. Do neljube napake pa je prišlo povsem banalno, zaradi uporabe dramatičnega sedanjika, da bi še posebej poudarili dramatičnost tistih trenutkov in ne zaradi tega, da bi kakorkoli prikrajali zgodovino ali zavajajoče poročali o zgodovinskih dejstvih. Za napako se opravičujemo.«

Gledalec z odgovorom ni bil zadovoljen:

»Nacionalka mora ljudi izobraževati, ne pa poneumljati in delati še bolj ranljive in dovzetne na agresivne manipulacije ekstremne desnice. (...) Ker zgolj opravičilo prav nič ne pomaga k RESNICI, saj ga dobim zgolj jaz, ki jasno vidim stvari in spremljam dogajanje v medijskem prostoru in že dolgo prepoznavam cilje in namene manipulacij kot tudi ZDRSE na nacionalki, ki ne morejo biti zgolj posledica premajhnega znanja ali površnosti, saj jih je v zadnjem času enostavno preveč, bi bil dosti bolj vesel odgovora kako boste to nenamerno zavajanje gledalcev popravili.«

Iz odgovora na odgovor urednice **Mojce Šetinc Pašek**:

»O tem, da bi bilo treba na Televiziji Slovenija predstaviti vse zgodovinske kontekste Dražgoške bitke v širši, daljši obliki, denimo v obliki dokumentarca ali v polemičnem enournem omizju o tem zgodovinskem dogodku, kar v bistvu predlagate, pa mimogrede presega zgolj dnevno poročanje v dnevno informativnih oddajah in je stvar, o kateri ne odločam kot urednica Dnevno informativnega programa.«

Gledalec **A. I.** je v poročanju s proslave v Dražgošah opazil, da se dogodek predstavlja kot "spomin na veliko bitko januarja 1942", kar ga je zmotilo, saj meni, da tako »enoznačno povzemajo zgolj in samo en vidik Dražgoš, ki so ga zgodovinska dejstva že davno preseгла«.

»Menim, da je javni zavod RTV SLO zakonsko dolžan javnost seznanjati z vsemi zgodovinskimi dejstvi in ne z ideološkimi pogledi nanje. (...) O "politični uravnoteženosti" se je v medijih veliko pisalo tudi ob zamenjavi odgovorne urednice informativnega programa gospe Jadranke Rebernik in poročanje o Dražgošah nakazuje, da imajo ti zapisi res močno ozadje. Po drugi strani me osebno zelo moti, da se dogajanje v Dražgošah dogaja na spomeniku, pod katerim so posmrtni ostanki pobitih Dražgošanov, ki niti niso zapisani z imeni! Njihova imena so znana, a niso zapisana. Kakšen je naš spomin na nedolžne pobite ljudi?? In na tem mestu tako proslavljanje? Na kršenje zakonov je opozoril dr. Jože Dežman v javnem pismu, o čemer pa mediji javne RTV SLO po moji informacijah niso poročali, kaj šele, da se te teme lotili z raziskovalnim novinarstvom in o mnenju povprašali pristojne državne organe. Saj gre pri tem seveda za novinarsko avtonomijo, ki je vedno objektivna in v duhu iskanja resnice, kajne?!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojce Šetinc Pašek** je v odgovoru zapisala, da je Televizija Slovenija z dogodka v Dražgošah poročala korektno in identično kot ostali mediji RTV Slovenija ter večina drugih slovenskih medijev, kar velja tudi za poudarke iz govora.

V. d. odgovornega urednika **Vanja Vardjan** je dodal, da se novinarji pri tem »niso ideološko opredeljevali, ampak so poročali o pohodu in slovesnosti in objavili izjave udeležencev.«

Z obema urednikoma se lahko strinjam. Menim, da je v TV-Dnevniku poročevalec iz Dražgoš v žanru klasičnega reportažnega poročila nanizal informacije in utrinke o celodnevnom dogajanju, od rekreativnega pohoda do spominske slovesnosti. Ob tem je bilo iz napovedi nedvoumno jasno, kaj je zgodovinski povod za ta dogodek, in sicer: »Okoli 3000 ljudi se je danes zbralo na spominski slovesnosti v Dražgošah, kjer je v bitki leta 1942 življenje izgubilo devet partizanov, Nemci pa so po njihovem umiku ubili 41 domačinov in vas požgali.« Prikaz tematike je tako, po mojem mnenju, zadostil poklicnim merilom, ki v členu o nepristranskosti novinarjem nalagajo, da poročajo čustveno neopredeljeno, da uravnoteženo sporočajo ali predstavljajo bistvena dejstva in stališča ter ohranjajo nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. Iz dikcije poklicnih meril je povsem jasno, da ne gre za matematično razporejanje stališč ZA in PROTI.

Menim tudi, da konkreten pristop (poročevalsko-reportažni o pohodu in slovesnosti) ni bil takšen, da bi ga bilo treba kakor koli uravnoteževati, še najmanj politično ali ideološko.

Razumem, da ste v poročilu pogrešali nekaj več zgodovinskega konteksta ter navedbo vseh zgodovinskih dejstev izpred 76 let. Strinjam se, da bi bil takšen dokumentarističen pristop tudi lahko upravičen. Kot varuhinja sem večkrat izrazila mnenje, da ima javna RTV pri poročanju o zgodovinskih temah, ki so povod za ideološke in politične delitve, še posebno odgovornost in dolžnost tenkočutnega poročanja. Pri tem nimam v mislih le enkratnih poročanj ob enkratnih dogodkih, ampak spremljanje tematik v daljšem časovnem obdobju. V. d. odgovornega urednika Informativnega programa **Vanja Vardjan** je glede tega zapisal, da se te dolžnosti zavedajo, zato pripravljajo prispevke o številnih zgodovinskih dogodkih. Kot konkreten primer je navedel: »V oddaji Tednik, v kateri objavljamo daljše in bolj poglobljene prispevke, smo na primer konec lanskega leta pripravili prispevke o žrtvah Nagodetovega procesa (27. 11.), pokopu žrtev iz brezna v Konfinu in o ekskurziji slovenskih dijakov v taborišče Auschwitz (6. 11.).«

Gledalec **M. M.** pa je varuhinjo vprašal, če meni, da je bil v prispevku v Dnevniku o proslavi v Dražgošah predvajan sovražni govor.

»Dovolite, da vas vprašam. Je bil v prispevku o govoru v Dražgošah, ki ga je imela Lara Jankovič za vas posredovan sovražni govor? Če ne, zakaj ne? Če da, zakaj je tako. In seveda kako ste ali boste ukrepeli?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Uvodoma zapisujem, da se strinjam z mnenjem urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojce Šetinc Pašek**, da je Televizija Slovenija z dogodka v Dražgošah poročala korektno in identično kot ostali mediji RTV Slovenija ter večina drugih slovenskih medijev, kar velja tudi za poudarke iz govora. Menim torej, da je novinar v žanru klasičnega reportažnega poročila nanizal informacije in utrinke o pohodu, ki ima spominski in rekreativen pomen, ter o spominski slovesnosti ob spomeniku.

Menim tudi, da prispevek – skozi posredovanje govorničinih poudarkov - ni vseboval sovražnega govora, kot se ga običajno definira (izražanje ksenofobnih, diskriminatornih mnenj, uperjenih zoper etnične, verske, kulturne in druge manjšine) in kot je reguliran v slovenski ustavi oz. 300. členu kazenskega zakonika. Govornica je tudi sama kritizirala sovražni govor, ki po njenem mnenju »postaja kar že dovoljen način komunikacije, namesto da bi bil prepovedan in kaznovan«.

Ob ogledu prispevka pa sem tudi sama razmišljala o zadevah, ki daleč presega varuhinjine pristojnosti, in sicer: kakšno sporočilo gre z nekaterimi izjavami v najširšo javnost, in kako daleč je bil govor gospe Jankovič od strpnega, pomirljivega, povezovalnega in v dialog usmerjenega

govora, kot si ga sama predstavljam. Obžalujem, ker je govornica eksplicitno dejala, da zanjo »sprave ni«.

Ne bi pa se mogla bolj strinjati z njeno izjavo, prav tako objavljeno v TV Dnevniku, in sicer: »Sploh pa čas bi že bil, da bi nehali z ideološkimi razdvajanja in se raje ukvarjali s sedanostjo.«

Pristranskost sogovornika?

Gledalec **A. K.** je opozoril na novinarski prispevek, ki je bil objavljen 3. januarja v Slovenski kroniki, v katerem je bilo po njegovem mnenju sporno, da je navidezno nevtralni govorec govoril v imenu podjetja, ki ima v zadevi neposreden finančni interes (nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Maribor).

»Seveda je to vsebinsko pritižba, če opozarjam na enostrankso poročanje, ki je malodane reklamiranje stališč nekoga, ki javno izjavlja, da bi plačeval dvakrat manj davka na nepremičnine, kot plačuje sedaj NUSZ. Kdo pa naj zagotavlja izpadla sedstva, ki so namenjena za delovanje javnih interesov, pa ni bilo vprašanja !!??«

Nina Cverlin, urednica uredništva Informativnih oddaj TV Maribor:

»Davek na nepremičnine, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča so trenutno pomembne teme, ki zadevajo tako posameznike, obrtnike in podjetnike.

S prispevkom novinarja Janeza Krušiča Sterguljca smo želeli opozoriti na visoko plačevanje NUSZ-ja podjetij v Mariboru, hkrati pa se je konec leta iztekel tudi čas, ko naj bi občina uredila nepravilnosti, na katere jih je opozorilo Ministrstvo za okolje.

Z zaračunavanjem NUSZ-ja se v Mariboru že nekaj let ukvarja Marko Novak, nekdanji član odbora za gospodarstvo v MO Maribor, zato smo ga prosili za mnenje, njegovo izjavo pa vključili v prispevek. Marko Novak je s svojo ekipo analizo delal tudi za Štajersko gospodarsko zbornico. V Geodetskem vestniku je skupina avtorjev objavila strokovni članek iz katerega je prav tako razvidno, kako zelo so v podravski regiji obremenjene industrijske nepremičnine. Novak je v svojih raziskovanih analiziral le odmero NUSZ-ja za industrijo in trgovsko dejavnost.

Res je, da ima gospod Novak na Studencih lastne industrijske prostore, torej tudi sam, kot podjetnik, plačuje NUSZ. Verjetno si tudi zato prizadeva, da se evidence, podatki o stavbah, uredijo. Ko se bodo namreč evidence uredile in bodo v register zajete vse nepremičnine, se bo strošek porazdelil tudi na tiste, ki danes NUSZ ne plačujejo in bo posledično manjši za tiste, ki ga danes plačujejo.

V prispevek smo želeli vključiti tudi izkušnje podjetja, podatke smo iskali na Dravskih elektrarnah, kjer so nam pisno tako odgovorili:

»Na osnovi izkušenj menimo, da je način določanja NUSZ neustrezen, saj je predvsem pri gospodarskih subjektih odmera prepuščena subjektivni ureditvi posameznih občin. Gospodarski subjekti bi morali biti obremenjeni enako, ne glede na dejavnost, ki jo opravljajo, saj je pri odmeri NUSZ pomembna opremljenost stavbnega zemljišča in možnosti priključitve na komunalno infrastrukturo. Občine pa primarno določajo NUSZ na podlagi dejavnosti, ki jo gospodarski objekt opravlja. Ob tem pa je pomembno tudi, da v sistem NUSZ niso zajeta vsa zemljišča po ocenah ni zajetih okoli 25 odstotkov zemljišč.«

Njihov odgovor je Janez Krušič povzel v začetku prispevka.

Da bi poročanje uravnotežili smo za mnenje vprašali tudi mariborsko občino. Da takšen odlok NUSZ, kot je sedaj, ni ustrezen, se zavedajo tudi oni. To je lepo razvidno iz izjave župana dr. Andreja Fištravca in dejstva, da je imenoval posebno komisijo, ki bo že pripravljene spremembe odloka ponovno preučila.

Če povzamem, za informativni program smo pripravili prispevek na aktualno temo, vanj smo vključili vse vpletene strani – podjetje, ki zbira in analizira podatke, podjetje, ki plačuje NUSZ in občino, od katere je odmera NUSZ odvisna.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Na podlagi analize novinarskega prispevka in na podlagi uredničinega odgovora menim, da je bila predstavitev kompleksne tematike primerna, saj je prispevek vseboval ključna dejstva, seveda ob nujnem povzemanju, poenostavljanju in racionaliziranju, kar je emanentno novinarskemu delu. Menim, da bi za razumevanje tematike koristilo v širši javnosti, če bi novinar navedel, da je obravnavano analizo NUSZ v MB pripravil predstavnik podjetja, ki je samo zainteresirano za znižanje dajatve. Kljub temu pa menim, da vsebina ni bila bistveno okrnjena.«

Pritožnikov odgovor na odgovor:

»Menim, da bi bilo potrebno pritegniti v diskusijo tudi predstavnika drugačnega mnenja, predvsem pa s kritično dostanco slediti interesom ki niso javni intresi. Sporočilo (ne protožba) je bil torej prej predlog za premislek, zakaj novinar ni povabil v oddajo tudi zagovornika javnega interesa.!?«

Pristranski pogovor v Odmevih?

Več gledalcev je izrazilo nezadovoljstvo nad oddajo Odmevi z dne 9. 1., v kateri je gostoval predsednik SDS, in sicer na temo padel ustavne obtožbe zoper vlado, izvrševanja arbitražne sodebe in spornega posojila, ki ga je stranka SDS najela pri državljanki BiH. Voditeljica je bila Rosvita Pesek. Menili so, da gost ni bil primerno izprašan, da je bil pogovor pristranski. Nekateri so zatrjevali, da nekdo, ki domnevno ne plačuje RTV prispevka ne bi smel biti vabljen v studio nacionalne televizije.

“Rtv prispevek plačujemo. Da pa moramo gledati kako voditeljica (zame osebno to ni), servilno vodi pogovor s svojimi (to je javno znano) ljudmi. Ocena dela novinarka 0/10. Pa to je šolski primer kako se to ne dela.” (M. L.)

“Sinočnji Odmevi so novo dno informativnega programa RTVSLO kjer niti ni več govora o kakšni uravnoteženosti ampak samo še odkrito prizadevanje pomagati SDS do oblasti. Prosim zabeležite najostrejši protest in ukrepajte.” (M. K.)

“Voditeljica ne skriva svoje pripadnosti desni politični opciji, kar ni sporno. Sporno pa je, ko v Odmevih nacionalne televizije pristransko izbira sogovornike, kot tudi teme posameznih Odmevov. Tako je dne 9.1.2018 v zvezi s posojilom, ki ga je najela stranka SDS na pogovor povabila samo Janeza Janšo, ki je izrabil to povabilo za predvolilno propagando. V odmevih dne 10.1.2018 pa ta tema, za katero menim, da je zelo aktualna in tudi problematična in potrebna osvetlitve s strokovne plati, sploh ni bila omenjena. Pa bi morala biti.” (T. S.)

“kot gledalec in plačnik rtv prispevka Vas vljudno sprašujem, kako je mogoče, da v večerni informativni oddaji ODMEVI dne 9.1. 2018 nastopi o relevantni temi posojanja denarja eni od političnih strank samo njen predsednik in voditeljica ne sooči različnih mnenj o tej problematiki. Sploh, ker je predhodno isti predsednik razlagal tudi stališče okoli ustavne obtožbe predsednika vlade R Slovenije. In bi bilo dobro soočiti vsa mnenja, ne zgolj ene stranke.” (M. T.)

“Ne dovolim, da je nekdo, ki javno pove da ne plačuje mesečne naročnine za TV in Radio in se norčuje iz novinark RTV, gost vaše najbolj elitne oddaje.” (K. S.)

V. d. odgovornega urednika Informativnega programa **Vanja Vardjan**:

"Predsednika največje opozicijske stranke Janeza Janšo smo v oddaji Odmevi gostili na dan, ko so bile v povezavi z njim ali njegovo stranko aktualne 3 teme: ustavna obtožba SDS zoper predsednika vlade dr. Cerarja, sporno posojilo, ki ga je stranka najela pri državljanki Republike Srbije ter nerešeni mejni problem s Hrvaško, do rešitve katerega ima g. Janša nekoliko drugačen pristop kot ostale parlamentarne stranke. Odločitev o gostovanju g. Janše v oddaji Odmevi je sprejela urednica oddaje Meta Dragolič, kar je v skladu s proceduro odločanja v oddajah TV

Slovenija. Glede razporeditve vprašanj v oddaji, se je voditeljica skupaj z urednico odločila, da se najprej posveti najbolj aktualni temi, glasovanju o ustavni obtožbi premierja Mira Cerarja, ki je bilo končano po 20-ti uri. V uvodu k prvi temi je bila predvajana posebej posneta izjava predsednika vlade na to temo. Voditeljica je potem nadaljevala je z mejnim sporom s Hrvaško, na koncu pa je gosta temeljito izprašala tudi o posojilu stranki SDS. Odločili bi se lahko tudi za drugačen vrstni red, a je pri prvi temi aktualnost pretehtala."

Načelno pojasnilo **varuhinje**:

"... na RTV Slovenija ni prepovedanih tem ali prepovedanih gostov. Zlasti bi bilo neobičajno pričakovati, da bi nacionalna RTV hiša zaprla vrata predsedniku katere koli parlamentarne stranke, saj so volivci teh strank tudi plačniki RTV prispevka. Poudarjam tudi, da voditelji ne odločajo sami o tem, s kom in o čem se bodo pogovarjali v oddajah, ampak se o tem dogovorijo s pristojnim urednikom.«

Poročanje o spornem posojilu SDS

Varuhinja je prejela dve pritožbi glede poročanja TV Slovenija o financiranju stranke SDS oz. najetju posojila pri zasebnici iz Republike Srbske. Pritožnica **M. S.** ni bila zadovoljna z obravnavo teme v oddaji Studio City.

»V oddaji STUDIO SITI ste predvajali neuravnotežen prispevek, glede posojila SDS.

Oba sogovornika sta trobila v isti rog. Glede na to da je posojilo dobil tudi vidni član FORUMA 21, o tem ni bilo besede. Samo še čakam, da boste zamenjali voditelja te oddaje, ki je zelo pristranski.«

Odgovor **Alenke Kotnik**, urednice Studia City:

»K pogovoru o posojilu stranke smo povabili novinarja Blaža Petkoviča, ki je prvi objavil zgodbo in pogodbo o posojilu ter novinarja Primoža Cirmana, ki je dober poznavalec tematike financiranja strank. Pogovor smo objavili po tem, ko so drugi mediji in televizijske oddaje že objavili intervjuje različnih profilov sogovornikov, od predsednika Računskega sodišča, poznavalcev volilne zakonodaje in organov s področja preprečevanja denarja. Iz tega razloga smo se odločili za zasedbo, kot je bila v oddaji.«

Gledalka **M. K.** pa je menila, da poročanje o najemu posojila »presega že vse meje«.

"Tole rdeče usmerjeno poročanje presega res vse meje. Dajte še mal pregledat od kod Jankovičevim sinovom milijoni, pa Kosove posle na NLB. Pa raziščite kako javne informacije curljajo iz Sove, policije.... Za desne so vse informacije javnega značaja za leve izbrace pa nobena. Tole navijaško enostransko informiranje je smrt za demokracijo, ki jo ubijajo "kvazi" novinarji. In za nacionalno TV, ki jo plačujejo vsi davkoplačevalci je to nezaslišano."

Iz odgovora **varuhinje**:

"Menim, da gre pri finančnem poslovanju pomembnih političnih akterjev, ki krojijo usodo države in državljanov, za pomembno temo, ki jo je nacionalna televizija dolžna natančno in poglobljeno obravnavati. Na enak način javna RTV obravnava tudi informacije o drugih morebitnih spornih finančnih poslih v politični sferi, od nepojasnjenih prihodkov ljubljanskega župana do izplačil zasebnim preiskovalcem kreditnih pogodb na NLB. Ni mi znano, da bi katero od teh zadev zamolčala. Če imate drugačne konkretne podatke, me prosim opozorite na to, saj bi bila enostranskost v teh tematikah nedopustna."

Nedostojno o skakalkah

Dva pritožnika sta opozorila na neprimerno izjavo v generalni napovedi Dnevnika in v prispevku v Slovenski kroniki ob robu skakalnega dogodka v Ljubnem.

»Pravkar (28. 1. med 19. in 19.30) so že v napovedi športnih dogodkov in nato še enkrat med oddajo o športu, povzeli izjavo samo enega od gledalcev v Ljubnem. Rekel je: 'Prišli smo gledat naša dekleta, ki imajo jajca'. Sram me je to že napisati. Kot da niso imeli kakšnih primernih izjav. Mislim, da bi morali takoj odstaviti tistega, ki je to poslal v eter. Upam, da se strinjate, da TV ne bi smela spodbujati takega neprimernega govorjenja.« (H. N.)

»Vse življenje sem delala z mladimi, podpiram pozitivno energijo, ki jo v življenja mladih in ostalih vnaša šport ... razumem, da različno izražamo veselje nad uspehi naših ampak tole včeraj, ko je nekdo dvakrat za skakalke rekel, da imajo jajca, oprostite, to pa je nekaj, kar resnično ne sodi v kulturo izražanja, to je tako grob stavek, da nisem mogla verjeti, da gledam nacionalno televizijo. Protestiram proti takšni objavi in takšni odločitvi, ki meče negativno luč na športno pozitivno energijo.« (Gospa U., telefonsko)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj, **Mojca Šetinc Pašek**:

»Novinarka, ki je pripravljala prispevek iz Ljubnega, se iskreno opravičuje gledalcema, če ju je izjava prizadela. Čeprav bi lahko kdo menil, da je šlo za širjenje seksizma in, da je bilo na robu dostojnosti, izjava nikakor ni bila uporabljena v tem kontekstu. Izjava z besedno zvezo« imajo jajca» je bila namreč mišljena zgolj in samo kot »si upajo, so drzne, so pogumne«, . Res pa je, da je bila uporabljena s premalo premisleka glede na pomen besedne zveze. V uredništvu so bili kolegi opozorjeni na seksistično konotacijo. Gledalcem, ki jih je izjava zmotila pa se iskreno opravičujejo, saj nihče ni razmišljal o tem, da bi bila lahko ta izjava kakor koli žaljiva.«

Kakovost informativnih oddaj Dnevnik in Odmevi

Gledalka **T. B.** se je pritožila nad, kot pravi, vse slabšo kakovostjo oddaj Dnevnik in Odmevi.

»Oddajo Dnevnik ob 19h zelo pozorno spremljam in ugotavljam, da je prav vseeno, ali gledam Dnevnik ob 19h ali pa preberem novice na mmc. Morda je to politika RTV, vendar sama menim, da s tem informativni program javne televizije ogromno izgublja. Več kompleksnejših novic, več ozadja pri posamezni novici, se zdi, ne bi škodilo. Ko bi se poročanje moralo začeti, se že konča. (...) Še posebej pa sem razočarana nad Odmevi. Če je bila ta oddaja zvezda informativnega programa, zaslužna dobitnica številnih Viktorjev, pa njena kakovost v zadnjem letu strmo pada. Vsaj po mojem mnenju. Postaja vse bolj prazna oddaja. Ni več pravih novinarskih vprašanj, ki naj bi osvetlila bistvo obravnavane problematike. Ne vem, kaj je vzrok tega: politika same hiše, obsesivna želja po t.i. uravnoveženosti, izgubljen novinarski pogum zaradi nezaščtenosti, nezazelenosti raziskovalnega novinarstva, pomanjkanje denarja. Nisem analitik, oglašam se kot gledalka in izražam izjemno razočaranje nad tem, kako javna televizija opravlja eno najpomembnejših nalog javne TV hiše.«

Iz pojasnila **Mojce Šetinc Pašek**, urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj:

»Problem, ki ga imajo Odmevi je večplasten. Gre za format oddaje, ki so ga zelo spretno prevzele druge konkurenčne televizije, ki svoje podobne oddaje urednikujejo bolj dinamično, televizijsko moderno in fleksibilno. Problem Odmevov je morda zato tudi v zastareli televizijski obliki in v stilu ter temu, da smo morda včasih sami tako uredniško kot tudi voditeljsko premalo drzni pri izvedbi tem - postavljanju vprašanj, dobro zastavljenih analitičnih novinarskih prispevkov, ki so izziv za debato in soočenja v studiu in /ali na terenu. Kljub vsemu, pa so še vedno ena najbolj verodostojnih in kredibilnih televizijskih oddaj.«

Pisarna varuhinje:

»Ker niste podali pritožbe glede konkretne programske vsebine, ampak ste podali splošno mnenje, lahko zapišemo le načelen odgovor. Dnevnoinformativni program je za vsako televizijo največji kadrovski, organizacijski in finančni zalogaj, a je tudi programom, ki televizijam prinese

verodostojnost. Globalno je televizija, specifično informativni programi na televizijah, v zanimivih časih, saj so spletne vsebine s svojo lahko dostopnostjo preko različnih naprav, tudi telefonov, hitro dostopne. Tudi RTV Slovenija se sooča s tem izzivom, rešitev pa se zaenkrat nakazuje v obliki tesnejšega sodelovanja različni enot in programov, torej radia, televizije in MMC-ja.«

Gledalka se je zahvalila za odgovor in mnenje dopolnila:

»Res je, morda so Odmevi še vedno ena bolj kredibilnih TV oddaj, ampak je, po mojem mnenju, to bolj slaba tolažba v našem medijskem prostoru. Če se ozremo malo po tujih televizijah, pa vidimo, da bi bilo moč v dobro informiranosti gledalcev narediti še marsikaj. Pismo je bilo tudi zapisano s tem namenom: da se predramite, ob ostalih parametrih in pismih, ter da ne pozabite nadgrajevati oddaje, ki je bila svoje dno zares svetla zvezda TV Slovenija. Včeraj, ko smo gledali 5000. Odmeve, sem se o tem malo zamislila ponovno.

Želim celi ekipi, da bi TV Slovenija našla dovolj sredstev, da bi podrli dobre novinarje, ki znajo narediti dober program. Dobre novinarje, ki bi imeli tudi potrebno zaslombo na TV Slovenija, ko bi jo potrebovali.«

Zakaj ni bilo ponovitve Intervjuja?

Največ januarskih pritožb je prispelo v zvezi z oddajo Intervju, ki bi morala biti v ponovitvi predvajana 24. januarja. Namesto oddaje, v kateri se je Jože Možina pogovarjal z nekdanjim mariborskim županom Francem Kanglerjem, je bila predvajana ponovitev druge oddaje Intervju.

“Zakaj v navedenem času niste predvajali ponovitve mojega intervjuja (Intervju - Franc Kangler) ? Kdo je preprečil ponovno predvajanje mojega intervjuja? Zahtevam ime odgovorne osebe, ki je preprečila ponovno predvajanje mojega intervjuja in razloge. Zahtevam, da moj intervju ponovite dvakrat, v času, ki je previden za ponovitev omenjene oddaje. Kot ste to storili za intervju z dr. Renato Salecl.” (F. K.)

“Da so iz programa odstranili ponovitev pogovora med novinarjem Možino in bivšim mariborskim županom samo zaradi tega, ker niso skladni z prevladujočo levičarsko ideologijo je zelo žalostno. Kaj si lahko še obetamo?” (J. L.)

“1.zakaj ponovitve intervjuja s Kanglerjem ni bilo 2.kdo je o tem odločil in čemu 3.od kdaj je na javni RTV cenzura spet udomačena, čeprav sodi v neke druge čase!” (V. V.)

Nekaj gledalcev je varuhinji posredovalo identično (serijsko) zahtevo za ponovitev oddaje.

“Spoštovani Varuh pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija! Zahtevamo enakopravno ponovno predvajanje vseh intervjujev! Zahtevamo ime odgovorne osebe, ki se je odločila za umik ponovnega predvajanja intervjuja s Francem Kanglerjem! Zahtevamo ponovno predvajanje intervjuja, ki ga je dne 21. 1. 2018 s Francem Kanglerjem opravil voditelj dr. Jože Možina! Državljan, ki plačuje JAVNO TELEVIZIJO RTV SLO”

Gledalcem, ki se niso podpisali, je varuhinja odgovorila, da na nepodpisana sporočila načeloma ne odgovarja. Tako njim kot drugim pritožnikom pa je posredovala pojasnilo uredništva glede spremembe programske sheme na dan novinarske stavke. Izrazila je obžalovanje, ker so bili gledalci razočarani, kot dobro novico pa izpostavila napoved, da bo oddaja kmalu ponovljena.

Iz pojasnila v. d. odgovornega urednika Informativnega programa **Vanje Vardjana**:

» 24.1.2018 je potekala stavka javnega sektorja. S strani organizatorjev stavke javnega sektorja na TV Slovenija, Sindikata novinarjev Slovenije, je bilo v sredo, 17.1.2018, v uradnem dopisu sporočeno, da se glede na tehnična pravila o izvedbi stavke v oddajah IP TVS na dan stavke, 24.1.2018, ne smejo pojavljati politiki. To navodilo smo 24.1.2018 spoštovali v vseh oddajah IP TVS in smo morali tako odločitev posledično sprejeti tudi za oddajo Intervju, ki spada v IP TVS. Ponovitev oddaje Intervju s Francem Kanglerjem smo 24.1.2018, nadomestili s ponovitvijo intervjuja voditeljice Ksenije Horvat z Renato Salecl, ki ni političarka, intervju s Kanglerjem pa bomo ponovili 9.2.2018 ob 13.30, v ponovitvenem terminu oddaje Tarča, ki 8.2.2018, zaradi prenosa prireditve ob prazniku Kulture, ta dan odpade. Odločitev o tej menjavi je bila sprejeta v petek, 19.1.2018, ko smo pripravili tedenski načrt predvajanja oddaj in bili dva dni prej obveščeni o tehničnih navodilih za izvedbo stavke.«

Iz pojasnila staskovnega odbora oz. vodstva **Koordinacije novinarskih sindikatov RTV Slovenija**:

»Naš nameni ni bil umikanje določenih politikov ali točno določene oddaje. Za morebitne nevednosti se vam opravičujemo in vas prosimo za razumevanje, saj je šlo za splošno navodilo o tem, da se na dan stavke politikov ne objavlja.«

Pritožnik **V. V.** s pojasnili ni bil zadovoljen.

“Stavkovna pravila so verjetno zato, da se v celoti spoštujejo. Gospod Kangler je seveda član Državnega sveta, a članica državnega sveta - torej po interpretaciji staskovnega odbora političarka - je tudi Lidija Jerkič, ki pa ni bila deležna "stavkovne cenzure". Da o pojavu Mira Cerarja ne govorim. In še: če je že izpadel (nekorektno) Kangler, čemu v terminu ponovitve, ki "sodi" v korpus Jožeta Možine, ni bil izbran kakšen od njegovih prejšnjih sogovornikov. Na primer: Pezdir, Zupančič, Jančič??”

Iz dodatnega pojasnila v. d. odgovornega urednika **Vanje Vardjana**.

“Oddaja Intervju s Francem Kanglerjem v premiernem nedeljskem terminu, 21.1.2017, ki je dosti bolj gledan kot ponovitveni, je bila torej predvajana, prav tako bo ponovitev predvajana, 9.2.2018, zato so kakršnekoli insinuacije o cenzuri brezpredmetne, saj so si gledalci oddajo lahko ogledali v premiernem in si jo bodo lahko ogledali tudi v ponovitvenem terminu, ki je bil vnaprej planiran. Obtožbe o domnevni cenzuri zato v celoti zavračamo in so lahko plod ali nepoznavanja planiranja in predvajanja oddaj na TV Slovenija ali pa res bujne domišljije.”

O novi komisarki za človekove pravice

Gledalka **M. D.** se je pritožila glede poročanja o novi komisarki za človekove pravice v informativnih oddajah 24. januarja.

»Zakaj novinar ni povedal, da je Klemencic odstopil od kandidature in pozval vse tiste ki so glasovali zanj(67 glasov in Mijatoviceva 76 glasov v prvem krogu;)naj glasujejo za Mijatovicevo, kar so tudi storili. Opazam, da imamo na splošno informacije tako skrajsane da niso več prave informacije. vse z določenim namenom. Novinar tudi ni podal informacije da je bilo iz Slo poslano Svetu Evrope pismo z negativno konotacijo proti Klemencicu. Celovita informacija je naloga javne televizije.«

Odgovor urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojce Šetinc Pašek**:

»24. januarja smo v Dnevniku in Odmevih objavili novici o tem, da je bila za komisarko za človekove pravice izbrana predstavnica BIH in, da je naš kandidat umaknil kandidaturu ter podprl Mijatovićevo. Podrobneje o tem nismo poročali, ker preprosto v oddajah nismo imeli prostora za več kot za osnovno informacijo v obliki novice, saj je ta dan tekla novinarska stavka, oddaje so

bile časovno okrnjene in imeli smo tudi izrecna navodila Stavkovnega odbora, da o naših politikih sploh ne smemo poročati oziroma objavljati njihovih izjav in aktivnosti.«

Pohvala prispevku v Tedniku

Predstavnica območnega Združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica **M. L.** je pohvalil prispevek v Tedniku o spomenikih, ki obeležujejo polpreteklo zgodovino, in avtorico prispevka ter voditeljico oddaje Jeleno Aščič.

“Za izjavo je povprašala uravnotežen nabor sogovornikov, precizno stehtan na tiste za in tiste proti, najbrž v bojzni, da ne bi bila zopet deležna kakšne kritike, češ da je s svojimi prispevki pristranska. Temu gre pripisati možnost, ki jo je dala enemu od govorcev, da prikaže Tita kot enega od desetih največjih zločincev, pri tem pa je ta govorec pozabil na ameriškega predsednika Trumana, ki je s samo dvema bombama, vrženima na nedolžno in nič hudega sluteče prebivalstvo Japonske, pobil dvakrat toliko ljudi, kot jih govorec pripisuje Titu. Da o angleških in francoskih voditeljih proti koncu vojne niti ne govorimo. Kljub temu se zdi, da si novinarka Aščičeva prizadeva biti verodostojna in korektna novinarka, ki pripravlja zanimive, družbeno kritične in angažirane oddaje. Po njeni zaslugi je Tednik oddaja, ki si jo marsikateri avtor na RTV Slovenija lahko vzame za zgled.”

Voditeljica in novinarka **Jelena Aščič**:

“Najlepša hvala za vaše konstruktivno mnenje. Take teme je zelo težko delati, saj lahko vsaka beseda ali izbor sogovornikov koga vznemiri.”

Spregledani pri poročanju o Kemisu?

Varuhinja je prejela več sporočil **Gibanja OPS**. Njegovi predstavniki so zatrjevali, da TV Slovenija ni celovito poročala o dogajanju po nesreči v tovarni Kemis in ekološki katastrofi, ki je sledila. TV Slovenija so očitali diskriminatoren odnos do gibanja; varuhinji so posredovali dokumentacijo, ki naj bi potrdila njihove trditve.

“Morda nam vi sporočite, kdo ima to moč samovolje na RTV SLO, da smo kot organizirana civilna organizacija tako grobo in sistematično izločeni iz obravnave nacionalnih medijev, čeprav odpiramo in problematiziramo zelo pomembne teme, ki so za večino ljudi izjemnega pomena? Se tako lahko odloči kdo v RTV ali tako naročilo pride od kje drugje? Če je k temu botrovala naša aktivnost za vzpostavitev drugačnega financiranja RTV SLO, potem to pomeni samo, da se nekdo maščuje, problem, ki ga izpostavljamo in je v zvezi s tem podpisalo peticijo že skoraj 20.000 ljudi pa ostaja in bi ga treba razrešiti z odprtim pogovorom na RTV SLO, tudi z oddajami, ne pa z ignoranco in načrtno diskriminacijo nas, ki smo del aktivne in neodvisne civilne družbe..” (L. T. v imenu Gibanja OPS)

Odgovor v. d. odgovornega urednika Informativnega programa, **Vanje Vardjana**:

“V Informativnem programu Televizije Slovenija zavračamo očitke, da bi bili pri poročanju o požaru in ekološki katastrofi v vrhniškem Kemisu pristranski oziroma da bi kogarkoli ščitili, branili oziroma da bi prikrivali informacije o nastali okoljski škodi in nevarnosti za zdravje ljudi. V nedeljo, 21. 1.2018, je bil tako v osrednji informativni oddaji TVS na primer objavljen prispevek na to temo. Tudi sicer so vse od izbruha požara naši novinarji dajali besedo okoliškemu prebivalcem in okoljevarstvenim organizacijam, ki so opozarjale na ekološko katastrofo. Dejstvo, da je Televizija Slovenija poročala o dejavnostih civilnih iniciativ, ki so organizirale več zborov krajanov Vrhnike, ne pomeni, da bi kogarkoli drugega namerno ignorirali ali izključevali iz medijskih objav. Gradivo Gibanja OPS bo novinarka informativnega programa TV SLO preučila, morebitna objava pa je v tako kot v vseh drugih primerih avtonomna novinarska in uredniška odločitev.”

Zagotavljamo vam, da bodo tudi v prihodnje uredniki in novinarji informativnega programa Televizije Slovenija prisluhnili vsakemu opozorilu glede Kemisa ali kateregakoli drugega podjetja, ki bi predstavljalo nevarnost za okolje in zdravje ljudi.”

Pisarna varuhinje:

“Televizija Slovenija je o nesreči in dogajanju po njej izčrpno poročala v dnevnoinformativnih oddajah. Del novinarskega dela je, kot gotovo razumete, izbor informacij, dejstev, sogovornikov, vse seveda s ciljem, da se dogajanje oz. tematika predstavi čim bolj celovito, verodostojno in nepristransko. Novinarji so pri svojem delu časovno omejeni, podobno velja tudi za oddaje, zato je izbor dogodkov, ki so predstavljeni v oddaji, in dejstev, ki so predstavljena v prispevkih, osnova uredniškega in novinarskega dela. Ob tem se novinarji in uredniki pri svojem delu opirajo na poklicna merila, žanrska pravila in nenazadnje na lastno logično sklepanje. Opravilo je pogosto nehvaležno, saj vsi deležniki nekega dogajanja s predstavitvijo teme v programih televizije, radia ali spleta, nikoli niso zadovoljni. Zagotavljamo pa vam, da tako imenovani »spregledani« dogodki oz. »spregledane« informacije niso posledica načrtna diskriminacije, skritih motivov, zgodovinskih ozadij ali, kot omenjate vi, maščevanja posameznikom, društvom oz. interesnim skupinam, ampak so praviloma posledica kadrovske oz. časovne omejitve ter seveda avtonomnih novinarskih in uredniških odločitev.”

Predstavnik gibanja s pojasnilom ni bil zadovoljen.

“Zahtevamo, da se naša pritožba preusmeri na programski svet, ki naj jo uvrsti na naslednjo sejo kot prioriteto, da si bomo tam nalili čiste vode.” (L. T.)

Iz odgovora varuhinje:

“Na podlagi informacij, ki jih imam, menim, da občinstvo RTV Slovenija v poročanju o zadevi Kemis ni bilo prikrajšano za ključne informacije; tudi iz dokumentacije, ki ste jo posredovali, tega ne razberem. Razumem pa vaše razočaranje, ker novinarji niso objavili sleherne informacije o dogajanju, kar bržkone drži, saj to tudi ne bi bilo mogoče. /.../ Nikakor ne nasprotujem temu, da bi vašo pritožbo obravnaval Programski svet RTV Slovenija, zato vaše sporočilo v skladu z vašo željo preusmerjam na naslov tega organa.”

Preveč rokometa!

Gledalka **Š. T.** je v času evropskega rokometnega prvenstva izrazila mnenje, da je v Informativnem programu preveč poročanja in oddaj o rokometu.

»DOVOLJ ROKOMETA, dovolj tega rokometu, to ne sodi v Odmeve, trikrat zapored je bila osrednja vest Odmevov ena neumna rokometna tekma, danes pa bo zasedla še Tarčo. Mar nima šport svoje rubrike, zdaj se je pa razlezel vsepovsed in je celo preHITEV kulturo.«

Iz odgovora varuhinje:

»Kot varuhinja razumem, da si v informativnih oddajah želite več raznovrstnih tem z različnih področij družbenega dogajanja. Tudi sama sem pristaš vsebinske raznolikosti, hkrati pa tudi razumem urednike, da se v primeru vrhunskih športnih dosežkov, ob katerih se kuje nacionalni ponos, ali pa takšnih ali drugačnih deviacij, ki krnijo navijaški užitek, odločijo, da takšnim temam dajo včasih tudi prednost.

Vsekakor bom pristojnim predlagala, naj razmislijo o smotrnosti preveč zgoščenega in pretiranega poudarjanja zgolj ene dejavnosti. To zimo bo verjetno še več priložnosti za uvrščanje športnih novic v informativne oddaje, upajmo, da bodo prevladovale dobre (ob robu zimskih olimpijskih iger, Planice itd.).«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Kultura po Odmevih, drugič

Tudi januarja je odmevala odločitev vodstva, da se v programski shemi zamenja vrstni red predvajanja Kulture in Športa po Odmevih. Nad odločitvijo je protestiral gledalec **E. Z.**.

»Kakšno ekonomsko utemeljitev ima TV vodstvo. Ali so problem gledalci oglasov, ki so morda drugačni oziroma drug segment kot tisti, ki želijo gledati oddajo o kulturi?

Ni jasno zakaj moram za komaj 5 minutni prispevek čakati in biti prisiljen gledati 15 minutni prispevek o športu. Ne vem kaj moti vodstvo RTV, da gledalci športa ne morejo počakati tistih skromnih 5 minut, ki jih RTV namenja kulturi v osrednji info oddaji? Na drugi starni imamo neprestane različne športne prenose na drugem programu RTV.

Težko bi to trdili za kulturo. Kdaj TV prenaša na drugem programu neprestano kulturne dogodke - koncerte, gledališke predstave, pesmi in podobno?

Ne razumem zakaj vodstvo TV sistematično zapostavlja kulturo, ko se vendar vedno razgalaša, da je slovenski narod obstal zaradi kulture, ne pa zaradi športa.«

Varuhinja je gledalcu posredovala mnenje o simbolni teži spremembe, ki jo težko razume, in pojasnilo vodstva, ki sta objavljena v decembrskem poročilu (str. 46).

Pomočnik generalnega direktorja za program in integracijo vsebin Gorazd Slak je 16. januarja sporočil, da podatki za prva januarska tedna kažejo, da je Kultura v povprečju na sporedu 4 minute kasneje, kot je bila v tem času lani, kot tudi, da ima, glede na število gledalcev Odmevov sedaj več gledalcev. Generalni direktor Igor Kadunc je na seji programskega sveta 22. januarja napovedal, da bodo po dveh mesecih podali celovito analizo tega programskega pasu. Programski svet ni izglasoval predloga o takšni spremembi PPN 2018, s katero bi zaporedje oddaj po Odmevih vrnili v prejšnje stanje (Kultura, Šport).

Pohvale za oddaji Pričevalci in Ugriznimo v znanost

Gledalka **I. W.** je izrazila navdušenje nad oddajo, v kateri je bil predstavljen Jože Košorok.

»Sploh ne najdem pravih besed navdušenja nad oddajo PRIČEVALCI, kjer je svojo življenjsko zgodbo predstavil gospod Jože Košorok. Tako iskreno, včasih žalostno in nato veselo pripoved še nisem slišala. Vse pohvale vam gospod Možina, gospodu Košoroku pa bi z veseljem stisnila roko, ga objela, ker izžareva neverjetno pozitivno energijo in predvsem ljubi svojo domovino Slovenijo.«

Gledalka **M. P.** je pohvalila oddajo Ugriznimo v znanost.

»Zelo rada, med drugimi oddajami, gledam "Ugriznimo znanost", ki je na programu, vsak četrtek. Lepo prosim, prenesite pohvale prav vsem ustvarjalcem te zanimive oddaje, še posebno pa odlični voditeljici Renati.«

Bi lahko ponavljali Sandokana?

Gledalec **M. L.** bi želel, da TV Slovenija znova predvaja mini serijo Sandokan.

»ne vem ali sem edini v tej državi, ki pogreša MiniSeries iz 1976 Sandokan. Lahko bi še kdaj v vasi TV hiši uvrstili omenjeno nanizanko na program. Kaj menite?«

Bernarda Grum, Uredništvo tujega programa: »Pri tako stari produkciji je vedno problematična tehnična ustreznost posnetkov. Sandokana niso restavrirali.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Kritika razvedrilne ponudbe

Gledalci so po telefonu sporočali, da pogrešajo "dobro zabavo". Kritikom silvestrskega programa je bilo posredovano pojasnilo odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Maria Galuniča** (objavljeno v decembrskem poročilu str. 19).

Ignoranca glasbenih vsebin?

Programski svet je varuhinji v obravnavo odstopil pismo **Maje Pavlin**, nekdanje urednice ukinjene oddaje Aritmija in Aritmičnih koncertov v okviru Razvedrilnega programa. Opozorila je na »ignoranco glasbenih vsebin« na Televiziji Slovenija.

»Res sem do zadnjega upala na širino odgovornih ob sestavljanju programa za 2018, mimo zavajajočih argumentov gledanosti in raitingov. Gledanost (še posebej, če gre za predvajanje v terminih po 22ih na drugem programu) ne sme bit razlog za podcenjevanje vsebin in posledično ukinjanje oddaj, ki nagovarjajo profiliran krog (zvestih in kritičnih) gledalcev. Razvoj kulture nikoli ni bil pogojen z večinskim okusom – kultura in z njo glasba je rezultat ustvarjalnosti peščice karakternih posameznikov in skupin katerih dela v njihovem času nikoli niso množično razumljena in sprejeta. Naloga nacionalnega medija je, da to ustvarjalnost prepozna in publiki na primeren način predstavi. In če pogojev oz. razumevanja za glasbeno oddajo v izbranem uredništvu ni (glasbeno-informativna Aritmija je namreč vsa leta komaj dihala v Razvedrilnem uredništvu), bi se pomena informiranja, podpore in razvoja sodobnega glasbenega prostora morali zavedati na nivoju nacionalne televizije in tovrstno oddajo umestiti v primernejše uredništvo. Tako pa letos TV SLO med konkretno podprto narodnozabavno glasbo in, sicer odrinjeno a vendar obstoječo, resno glasbo, ignorira vso ostalo žanrsko pestrost glasbene ustvarjalnosti, ki jo v Razvedrilnem programu razumevajo kot "ultra alternativo"!?»

Celotno pismo je objavljeno kot priloga na str. 38. **Varuhinja** je vodstvo TV Slovenija prosila za odgovor na očitke ter natančen seznam oddaj, v katerih se zdaj vrti glasba, ki je bila nekoč v Aritmiji (kot je bilo obljubljen ob ukinjanju oddaje). Odgovore in pojasnila pristojnih urednikov v Razvedrilnem programu in Uredništvu oddaj o kulturi bo objavila v poročilu za februar.

IV. PROGRAM PLUS

Pohvale in kritike – decembrski odzivi

Tudi januarja so na naslov varuhinje odzivi na oddajo Silvestrovo skozi želodec, ki je bila objavljena 30. decembra ter protesti zaradi ukinitve Polnočnega kluba. Pisarna varuhinje je gledalcem posredovala pojasnilo odgovornega urednika **Roka Smoleja** (decembrsko poročilo str. 23) in mnenje o preskromnem informiranju (decembrsko poročilo str. 24).

Varuhinja je direktorico TV Slovenija **Ljerko Bizilj** in odg. urednika **Roka Smoleja** pozvala, naj se gledalcem v januarju natančneje pojasni, kdaj bo prenovljena oz. nova pogovorna oddaja na sporedu, kdo jo bo vodil, kakšen bo njen naslov itd.

Vodstvo dodatnih pojasnil še ni pripravilo.

Dobro jutro – več odzivov

Več gledalcev, večinoma po telefonu, je podalo mnenja in pripombe glede oddaje Dobro jutro. Gledalec **S.** je vprašal, ali bodo spet uvedli petkovo kontaktno rubriko, v kateri gledalci komentirajo dogajanje.

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

“Gledalec je očitno spregledal, da je ta rubrika v petek, 29. decembra, bila na sporedu, ko smo pripravili poseben pregled leta in gledalce pozvali, naj komentirajo dogodke, za katere menijo, da so zaznamovali leto 2017. Zanimivo, da kakšnega posebnega odziva s strani gledalcev ni bilo. Kljub temu ob sredah prihodnji teden uvajamo rubriko Sredi tedna, ko bomo pregledali pomembnejše dogodke aktualnega tedna in napovedali tiste, ki še prihajajo. Gledalca prijazno vabimo, da se svojim komentarjem vključi v oddajo. Sicer nekajkrat na teden z gledalci komentiramo tudi aktualne novice iz dnevnih časopisov.”

Gledalec **M. G.** bi želel na ekranu istočasno spremljati dogajanje na dve koncih studia.

»Vse dobro in še veliko uspehov Vam vsem tako in predusem sodelavcem oddaje DOBRO JUTRO, katere zvesti gledalec sem odkar sem v penziji, prje jo seveda zaradi obveznosti nisem mogel spremljati . mislim pa da sem lahko tudi kritičen- zadnjič sem bil nezadovoljen zaradi tega ker še vedno med kuhanjem ob SREDAH ne razdelite EKRANA ,ki bi ga lahko , ter tako na eni strani prikazali VAŠO IN NAŠO MOJCO, katera se pogovarja z NUTRICISTKO , na drugi pa prikažete aktualnega KUHARJA- .!!! Zakaj to pripombo ne realizirate?????«

Daša Lamut Prosen, urednica oddaje Dobro jutro:

"Istočasno spremljanje dogajanja med pogovorom s prehranskim strokovnjakom v studiu in kazanje dogajanja v kuhinji je tudi naš cilj. Vsekakor se trudimo, da bi čim večkrat pokazali oboje hkrati, saj to prinese neko dinamiko. Žal je včasih tudi tako, da kuhar v studiu ne počne ničesar, kar bi lahko v tistem trenutku pokazali gledalcem. Po novem letu smo nekoliko spremenili koncept oddaje, zdaj imamo kuhanje ob petkih med 8. in 9. uro, poleg tega pa istočasno kuhamo v studiu in na terenu. Kot je gledalec verjetno že sam opazil, se zdaj naši režiserji še posebej trudijo istočasno prikazati kuhanje na obeh lokacijah.«

Preveč o zdravstvu, premalo o RTV

Gledalca **M. R.** je zanimalo, zakaj na TV Slovenija ni več oddaje o RTV Slovenija. Predlagal je, da bi o tem govorili tudi v oddaji Halo TV. Zdi se mu, da v tej oddaji prevladujejo zdravstvene teme.

»Zelo pogrešamo oddajo o RTV, ker je bilo vedno kaj zanimivega iz ozadja in načrtov. Zakaj v popoldanskih kontaktnih oddajah govorite le še o boleznih, včasih pa je bila to zanimiva oddaja tudi o drugih tematikah, na primer o jeziku, zdaj pa je človek, ki ni obseden z zdravjem, ne more več gledati.« (M. R. – telefonsko)

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

»Gledalcu se zahvaljujemo za pripombo, ki jo bomo upoštevali. Trudimo se, da v kontaktni oddaji HALO TV obravnavamo najrazličnejše teme, res pa je, da med gledalci največ zanimanja vzbujajo prav zdravstvene in pravne teme, s področja zdravja nam ostane tudi največ neodgovorjenih vprašanj gledalcem, zato tudi v tem smislu v zadnjem času večkrat gostimo strokovnjake s področja zdravja. V oddajah želimo biti tudi aktualni, tako smo v zadnjem času oddajo namenili npr. ošpicam in novemu zakonu o pacientovih pravicah, kar sta seveda spet zdravstveni temi, ki pa sta aktualni, zato najbrž pride do občutka, da je teh tematik več kot običajno.«

V Zvezdani o športnih komentatorjih

Gledalec **S. N.** je bil kritičen do oddaje Zvezdana, katere gost je bil nogometaš Brane Oblak. Prizadele so ga izjave o športnih komentatorjih, ki jih, kot je zapisal, tudi zaradi svoje slepote, zelo ceni.

»Me je pa osebno zelo prizadelo kritiziranje vaših športnih komentatorjev nogometnih tekem. G. Oblak je dejal: »Če gledaš pa komentatorje, ki prenašajo nogomet, pa govorijo: podal je temu, podal je temu....samo to mi vidmo....kaj to pripoveduješ!!!« in še nadaljeval je v tem stilu. Voditeljica pa je to Oblakovo izjavo še podprla in se skupaj z njim neokusno smejala. Sam sem športnik od malih nog in sem v mladosti igral nogomet tudi v mladinski ligi. Žal se je življenje z menoj poigralo tako, da sem sedaj slep. Kljub slepoti je šport ostal moj življenjski moto. Med drugim se aktivno ukvarjam s steznim kegljanjem, šovdavnomo in tekmo. Eden od mojih uspehov je nastop na para olimpijskih igrah. Spremljanje športnih prenosov po televizije je stvar, ki jo zelo rad počnem in mi veliko pomeni. Prav tako poznam veliko slepih, ki redno spremljajo vse športne prenose. Res je, da so včasih radijski komentatorji odlično prenašali takšne prireditve in je bilo to slepim zanimivejše spremljati, kakor televizijske prenose. Ker pa so radijski prenosi vedno bolj okrnjeni, večkrat prekinjeni s poročili in obvestili, jih sedaj pogosteje spremljamo preko televizije. Meni in veliko slepim pomeni dober komentatorski prenos zelo veliko. Vzemimo za primer lanski Evro basket, ki ga je fantastično komentiral Peter Vilfan. Slep, pa verjamem, da tudi kdo drug, od tekem ne bi imeli pol toliko, če jih nebi tako izvrstno komentiral. Naj povzamem: vi, ki vidite, zvok na tv lahko zmanjšate na minimum in tekmo spremljate samo vizualno, slepi pa tega ne moremo. Zato se mi zdi razmišljanje g. Oblaka zelo ozkogledno in sebično, odziv voditeljice pa žaljiv do slepih gledalcev. Upam, da jima bom s tem dopisom malo odprl oči in bosta znala na stvar pogledati tudi z očmi drugih.«

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

»Gledalcu se zahvaljujemo za komentar in se mu seveda opravičujemo, če se je ob besedah gosta čutil prizadetega. Zagotavljamo mu, da g. Oblak ni imel prav nikakršnega namena užaliti kogarkoli; bolj je njegovo izvajanje razumeti kot kritiko strokovnosti televizijskih športnih komentatorjev - kot profesionalni nogometaš ima o tem razumljivo svoje mnenje. Spoštovanemu gledalcu pa bi želeli sporočiti še, da v konkretni oddaji nikakor nismo neobčutiljivi za problematiko slepih in slabovidnih. Pred časom smo namreč tej problematiki namenili celo oddajo, ko smo gostili Luja Šproharja, ki je že pri 18-ih letih zaradi bolezni oslepel na obe očesi. Napovedovali so mu največ službo telefonista, a je kljub izgubi vida univerzitetno izobražen, lahko se pohvali z doktorskim nazivom in je napisal že osem knjig. Njegovo zadnjo z naslovom Spomini starega sitnega slepca smo predstavili tudi v oddaji, katere povezavo pripenjamo spodaj. Spoštovanemu gledalcu želimo še veliko uspehov pri njegovem športnem udejstvovanju!«

Uporabniki FB o oddaji Zvezdana

Na naslov varuhinje je prispelo več pohval oddaje Zvezdana in voditeljice oddaje Zvezdane Mlakar. Tako so se odzvali na povabilo na FB, naj na varuhov e-naslov sporočijo mnenje o oddaji.

“A res se moramo gledalci oddaje Zvezdana spustiti na tak nivo, da pisemo varuhu in ga prepricujemo da so oddaje vrhunske?? A tega dejstva ne vidite, se gledanost ne izmeri, se priljubljenost te oddaje res ne prepozna?” (M. K.)

“Več takih oddaj bi bilo potrebnih v današnjem času!” (M. I.)

“Po nekaj ogledanih oddajah moram priznati, da je to meni ena najljubših oddaj na RTV in dejansko čakam vikende ko bo zopet na sporedu.” (A. S.)

“Rada bi pohvalila vse oddaje ki jih vodi Zvezdana, zato srčno upam da jih ne ukinete.” (D. F.)

“Rada bi pohvalila oddajo, ki jo vodi gospa Zvezdana Mlakar. Zelo dobra izbira gostov, odlične teme in zelo spontana, iskrena voditeljica.” (K. K.)

Ob pohvalah pa tudi graja. Gledalec **F. M.:**

“Povsem v stilu Zvezdane, ki na svojem FB profilu poziva, naj na vaš naslov kaj vzpodbudnega pišemo in pohvalimo oddajo. Pač, slučajno sem naletel na priporočilo, pa sem se odločil, da napišem nekaj o tem. Verjetno bo plaz hval zadovoljnih žensk zablokiral varuhov mail, kajti videti je, da kar ne manjka začudenih obrazov, ki čakajo na svojo sobotno gurujko. Kot davkopljučevalec in naročnik RTV pa se resno vprašam v kakšni meri ocenjujete, da se omenjena oddaja umešča med pomembne oddaje.”

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

“Moti vas, da se oddaja umešča med pomembne oddaje Televizije Slovenija. Moramo vam povedati, da takšnega termina na javni televiziji ni. Za znanstvenike je denimo pomembna oddaja Ugriznimo v znanost, za gluhe in naglušne Prisluhnimo tišini, za predstavnike madžarske narodne skupnosti Mostovi itd. Se pa gotovo oddaja umešča med tiste programske vsebine Televizije Slovenija, ki prejmejo veliko odzivov gledalcev.

Vsebine na TV Slovenija spadajo v različne programe (Informativni program, Razvedrilni program, Športni program, Kulturni in umetniški program, Program plus), ustvarjene so v okviru različnih žanrov, kar je pomemben kontekst, ko razmišljamo o posamezni oddaji oz. programski vsebini. Naj pojasnimo, da je Program plus, kamor spada oddaja Zvezdana, relativno nov program na Televiziji Slovenija. V programsko-produkcijskem načrtu je definiran kot program, ki skrbi za sinergijo med uredništvu in sledi televizijskim trendom v svetu in Evropi, kjer so se že pred leti razvili tako imenovani hibridni, torej mešani žanri, ki jih TV Slovenija v okviru specializiranih odgovornih uredništev težko razvija.

Oddaja Zvezdana je pozno večerni pogovor, v katerem se, tako je opredeljeno v prej omenjenem načrtu, odstirajo predsodki, podirajo tabuji in ponujajo premisleki. Odkrivajo se tudi zanimive življenjske zgodbe bolj in manj znanih domačih in tujih gostov.

Varuhinja nima pristojnosti glede oblikovanja programske sheme, zasnove oddaj in uredniških odločitev, saj so uredniki pri tem avtonomni. Varuhinja ugotavlja morebitne kršitve programskih standardov in poklicnih meril, česar pri omenjeni oddaji do zdaj ni zaznala. Je pa pristojni odgovorni urednik seznanjen s kritikami in pohvalami, ki jih prejme oddaja Zvezdana.”

V. SPLOŠNO

Moteče ponovitve

Gledaka **Z. E.** je protestirala zaradi večkratnih ponovitev istih televizijskih oddaj.

»Za ponavljanje v poletnem terminu ste mi odgovorili, da poleti gleda program le tretjina gledalcev, kar verjetno ne velja za prvi teden v tem letu! Višek ponavljanja je bilo v nedeljo, 7.1.2018, ko ste ponavljali Avsenike s Simfoniki RTV na prvem programu, nakar ste isto oddajo predvajali še na drugem programu. Prav tako ste v približno istem terminu ponavljali Goljufijo in Angelo Merkel. "Razvedrilna " oddaja Kdo bi vedel si, po mojem mnenju, glede kakovosti ne zasluži ponavljan. /.../ Sedaj še pohvala na čudovito oddajo Polnočni klub, škoda, da jo ukinjate in vse športne prenose.«

Iz odgovora **Natalije Gorščak**, pomočnice direktorice TV Slovenija:

"Avsenike smo ponavljali na željo mnogih gledalcev, ponovitve tujih oddaj pa so nekaj, kar imamo na sporedu že vrsto let, saj vedno kupujemo pravico za premiero in dve ponovitvi - podobno kot vse javne televizije v Evropi. Oddaje Polnočni klub ne ukinjamo, gre v zgodnejši termin v soboto in bo zato ostala v programu kot TV klub. Športnih prenosov ne ukinjamo, ravno nasprotno, kljub znatnemu povišanju cen pravic za prenose, najema komentatorskih mest... , skratka stroškov povezanih s prenosom športnih tekmovanj, smo do leta 2021 pridobili pravice za vse zimske

športe, Olimpijado si boste lahko ogledali pri nas, svetovno prvenstvo v nogometu in še marsikaj (predlagam, da sledite našemu sporedu), vse to na račun racionalizacije produkcije in kadrov.«

Priložnosti digitalizirane televizije?

Gledalec **J. H.** je podal več predlogov glede različnih možnosti predvajanja televizijskih oddaj, ki jih po njegovem mnenju omogoča digitalizacija televizije. Na predloge je odgovoril pomočnik generalnega direktorja za program in integracijo vsebin **Gorazd Slak**. V nadaljevanju je nekaj gledalčevih predlogov in odgovorov gospoda Slaka.

(Vpr.) Programska digitalizacija mora imeti stalno ali omogočiti izbirno opcijo časovnega merjenja in nadzora teka posamične oddaje, ne samo s časovno črto, podatki morajo biti številčni v minutah in sekundah, podobno kot je na posameznih križiščih semafor, ki odšteva čas do naslednje spremembe barve luči, ali na prometnih postajah oz. letališčih, kjer digitalna ura kaže čas do odhoda ali pristanka ...vlak, letala itd. Take podatke bi potrebovala vsaka oddaja, dokumentarna ali filmska posebno pa informativna in športna, kamor v modernem času nesramno šokantno vdirajo take in drugačne reklame, oglasi, spoti in "obvestila".

(Odg.) "Če se to tiče kabelskih operaterjev, ki nelegalno ponujajo programe RTV Slovenija s časovnim zamikom, potem tukaj gledalcu ne moremo pomagati, saj nad tem nimamo nadzora.

(Vpr.) Če je "neznani" lobi uspel, da ima vsaka reklamna vsebina za "zdravila@mamila" vsiljeno opozorilo o obveznem branju navodila ter posveta o tveganjih in stranskih učinkih z zdravnikom ali farmacevtom, je nujno, da ima vsaka reklama obvezno naveden v sekundah čas trajanja in enako celotni blok oglasov čas skupnega trajanja, da vsak v naprej ve, koliko časa bo namenjeno "prisilnemu" gledanju reklamnih umotvorov, in pa, da ob retro-view lahko natančno preskoči drago plačani blok "lost time".

(Odg.) »Na naši spletni strani pa so naše vsebine poleg grafične črte opremljene tudi s števcem časa (kje je ta trenutek oddaja), in podatkom o skupnem trajanju oddaje. (4d.rtv slo.si)

(Vpr.) Če je zakonsko obvezno plačevanje finančnega "davka" za javni program RTV vsebin, potem količina prodanega neto časa za reklame ni bistvena pri obvladovanju stroškov dela in produkcije, zato pa TV avditorija ni treba stalno in vse bolj siliti "kupovati" oglase, saj prav zaradi tega "posiljevanja" permanentno pada gledanost tudi drugih vsebin javne TV

(Odg.) Še enkrat, tega ne upravljamo mi, temveč operaterji, glede na to, da se govori o linearnem oddajanju, kar je oddajanje TV Slovenija (in ostalih televizij), pa taka preskakovanja blokov pri gledanju linearnega programa (navadno predvajanje) niso predvidena, niti možna.

(Vpr.) Dober komercialno-konkurenčni in statističen interesanten manever bi bil, da bi javna TV uvedla poseben 4. progr. kanal- TV REKLAME, po posebno dostopni ceni emitiranja, kjer bi stalno bili na voljo v ponavljajočem se nizu vsi dnevno/tedensko/mesečno emitirani oglasi, da si jih zainteresirani lahko "do nezavesti" ogledajo, naučijo, si jih zapomnijo in po njih ravnavajo ...

(Odg.) Javna RTV je močno regulirana glede oglasov. V osrednjem programskem času imamo na voljo 7 minut oglasnega prostora na uro, komercialne televizije, za katere se sedaj tudi plačuje obvezen davek operaterjem pa 12 minut na uro

(Vpr.) Ne pozabiti na bolj ažuriran in nesodobno "arhaično" zasnovan in dizajniran TELETEKST"

(odg.) Trenutno edini v državi ponujamo ažuriran teletekst, ki ima zaradi svoje tehnične zasnove malo možnosti za kak drugačen design. Je pa res, da bomo teletekst postopno ukinjali, saj se vse

informacije podajajo na Hbb televiziji (digitalne informacije v programu <http://www.rtv slo.si/hibridnaTV>) in bspletni strani rtvslo.si ter aplikaciji za pametne naprave RTV4D.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Temperature po Sloveniji

Poslušalca **M. F.** je zanimalo, zakaj v informativni oddaji ob 13.00 niso dnevno navedene temperature po Sloveniji.

“v tej oddaji pogrešam vsakodnevno navedbo temperatur zraka za kraje po Sloveniji ob 13. uri - zdaj so temperature navedene le včasih ob nedeljah in praznikih. Temperature se zdaj povedo nazadnje ob 12. uri za 11. uro na Prvem oz. na Valu pol ure prej - do 13. ure pa se temperature lahko že precej spremenijo.”

Odgovorni urednik Prvega, **Andrej Stopar**:

»Skušal bom oblikovati razumljiv odgovor. Razlog je v procesu pridobivanja podatkov od ARSO. Na Prvem programu beremo temperature na koncu vsakih poročil za uro nazaj. Ob nedeljah in praznikih po poročilih ob 13.00 tako beremo temperature po Sloveniji za 12. uro. Takrat namreč ni oddaje Danes do trinajstih in prav zato temperature beremo. Oddaja je namreč dolga 20 minut in bi bilo nekoliko pozno, da bi po njej brali temperature ob 12.00, temperature ob 13.00 pa včasih pridejo ravno toliko kasneje, da so prepozne. Podobna težava se ponovi v Radijskem dnevniku. Poleg tega bi v primeru, da bi uspeli temperature ob 13.00 uvrstiti na konec oddaje Danes do trinajstih, iste temperature brali še enkrat po poročilih ob 14.00. Torej bi iste podatke sporočali v časovnem razmaku 40 minut. To se nam ni zdelo smiselno.

Radi bi imeli enotno politiko do branja podatkov, saj bi v primeru, če bi jih brali redno, včasih – težko sodim, kako pogosto – pa bi umanjale, vse to morali pojasnjevati zainteresirani javnosti. Zaradi navade bi bili ljudje bolj pozorni, ko nečesa ne bi slišali. Tako pa ste pravzaprav prvi, ki ste se obrnili na nas s tem vprašanjem.”

Satiričen Radio Ga ga

Poslušalec **I. Š.** je bil kritične do oddaje Radio Ga ga, saj meni, da se norčuje iz najvidnejših politikov.

“Vsak se lahko dela norca iz vsakega - halo ..Kje je morala ? Danes se je Hribar norčeval iz Predsednika Cerarja za kar pa ni etično in moralno upravičeno. Res je, da nekateri v vladi zaslužijo kritiko in to upravičeno, toda tako norčevanje pa ni primerno. Vsak človek vreden spoštovanja. Predsednika in parlament smo izvolili mi Slovenci državljani za kar nosimo odgovornost vsi. Zato ne dovolim, da se norčujete iz bilo koga.”

Iz odgovora **Andreja Stoparja**, odgovornega urednika Prvega:

“Osnovni pogoj pri razumevanju satire je predvsem ta, da se zavedamo, da gre za satiro. Ne za stvarno, dobesedno zarisovanje oseb in življenje, ampak za pretirano, izkrivljeno, s prenesenim pomenom. Težko se je izogniti komponenti norčavosti, zbadljivosti, zajedljivosti – vse to so elementi satire. Predvsem pa ostrina in kritika nista mišljeni – vsaj ne bi smeli biti – osebno. Satirik s personifikacijo svojih misli naslavlja neke splošne značilnosti posameznika in njegovega družbenega pomena. Tako, abstraktno razumljena satira šele omogoča razumevanje posameznih fenomenov in dosega svoj namen. Res pa je, da imamo dandanes s pravilnim razumevanjem vloge satire težave. Nekateri jo dojemajo kot nedostojno, neprimerno, drugim so iste stvari smešne. Strinjam se z vami, da je meja zelo tanka. Ne strinjam pa se, da je predsednik vlade kot nosilec izvoljene javne funkcije nedotakljiv za satiro. Ne poznam njegovega osebnega mnenja, prepričan pa sem, da dr. Cerar kot kultiviran in izobražen človek natančno ve, kaj satira je, in kaj prinaša izpostavljenost njegovega položaja.

Sem pa vesel vaše kritike, ki jo bom prenesel tudi ustvarjalcem oddaje.”

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

“Satira je en izmed zahtevnejših, a žlahtnejših žanrov, ki ga goji slovenska javna radiotelevizija. Varuhinja je julija podala mnenje glede uporabe satire. Meni, da so ustvarjalci RTV vsebin dolžni slediti najvišjim etičnim standardom in da tako tudi v satiričnih rubrikah svoboda javne besede in svoboda kreativnega izraza ne moreta biti brezmejni. Spoštovati da je treba mejo med pikrostjo in žaljivostjo, kritiko in blatenjem, zbadljivostjo in norčevanjem, ironijo in prostaštvom, z zavedanjem, da je ta meja velikokrat tudi zelo tanka. Varuhinja je podala tudi priporočila ustvarjalcem satiričnih programskih vsebin na RTV Slovenija.”

Debatiranje v oddaji Hudo!

Poslušalec **D. K.** je imel pripombo glede mladinske oddaje Hudo!, v kateri so debatirali mladi debaterji. Nesprejemljiva se mu je zdela debatna trditev.

“Nastopali so mladi debaterji, ki so se najprej lotili dileme jabolka ali banane, kar je povsem zanimiva in neškodljiva tema. Nato so se lotili vprašanja, ali je Zemlja okrogla ali ploščata, kar se mi zdi popolnoma nedopustno. Zemlja je okrogla in to je dejstvo. O tem ne sme biti nobene debate, četudi samo za razvedrilo- Menim, da je uvrstitev te teme resen spodrsrljaj uredništva oddaje in si ga nacionalni radio ne bi smel privoščiti.”

Urednik Uredništva izobraževalnega, otroškega in mladinskega ter dokumentarno feljtonskega programa na Prvem, **Blaž Mazi**:

»Oddaja z dne 6.1.2018 z gosti debatnega krožka OŠ Narodnega heroja Maksa Pečarja Črnuče je bila uvedena z napovedjo: »Veste, kako kritično razmišljati? Bi znali svoje stališče podpreti s tehtnimi argumenti? Se znate opredeliti za ali proti?«

Namenjena je bila predstavitvi debatne dejavnosti in tema o ploščati Zemlji je bila lansko leto na površju medijskega poročanja. Za predmet debate smo jo izbrali ravno zato, ker je tako absurdna in se na njenem primeru lahko prikaže strukturo in potek debatiranja za ali proti. Mladi poslušalci razumejo, da je Zemlja okrogla in tako tudi lažje uvidijo, kako poteka (lažno) zagovarjanje stališča, da je ploščata.

Tudi sicer imajo na debatnih tekmovanjih teme, za katere je a priori jasno, ali je bolj primerno biti pro ali contra, pa jih vseeno uvrščajo na program (holokavst, rasna in manjšinska vprašanja, ipd.). Ne glede na to, je za dobrega razpravljalca največji izziv zagovarjati teme, o katerih ima obratno sorazmerno stališče. Na debatnih treningih in tekmovanjih ena skupina v isti uri zagovarja stališče za in takoj zatem proti. To je smisel debatnih klubov in tema o ploščati ali okrogli Zemlji v učenju debate ne more biti prepovedana, temveč je lahko samo izziv.«

Premalo slovenskih narodnih pesmi

Poslušalka **B. K.** v programu Prvega pogreša slovenske narodni pesmi.

»Tolažba, da eno predvajate zjutraj takoj po poročilih ob šestih, je res klavrna. Ena zborovska pesem proti ne vem kolik stotin tuje, predvsem angleške popularne glasbe brez vrednosti. Kdo tako neodgovorno izbira tak program, saj naši otroci sploh nimajo več prilike slišati prave narodne pesmi. Ne govorim o narodnozabavnih. Teh je preveč. Zelo bi me veselilo, če bi vsaj v jutranjem programu, takoj po vsakih poročilih in ne samo enkrat predvajali narodno pesem. Ali jih res moramo slišati zgolj še od naših zamejcev?«

Iz odgovora odgovornega urednika Prvega, **Andreja Stoparja**:

»Zborovska glasba je del naše glasbene ponudbe, kot je tudi ljudska. Res jo je nekoliko težje vključevati v redne glasbene opreme, ker je morda primernejša za specializirane oddaje (nudi jih predvsem Program Ars), ampak jo slišite tako v rednih opremah na Prvem, kot v specializiranih oddajah, na primer v Slovenski zemlji v pesmi in besedi (torek ob 20.00) in njeni uvodni oddaji Dobra glasba, dober dan (ob torkih ob 9.10). Prvi program Radia Slovenija je tudi edina radijska

postaja v Sloveniji, ki neguje izročilo ljudske pesmi. Vesel sem, da Prvi program poslušajo tudi vaši otroci, kajti naši podatki kažejo, da nas poslušata bistveno starejše občinstvo. Izkoriščam priložnost in vas opozarjam tudi na otroški in mladinski program ob sobotah in nedeljah zjutraj, v katerem lahko slišite veliko izvirne slovenske otroške, predvsem zborovske glasbe. Tovrstno glasbo predvajamo vsak dan tudi po večerni pravljici. Bomo pa upoštevali vašo željo in skušali zborovsko glasbo še več vključevati v glasbene opreme.«

Glasbene kvote

Poslušalec **J. Z.** je varuhinji posredoval svoj zapis, ki je bil objavljen v enem od tiskanih medijev in v katerem je kritičen do predvajanja glasbe na nacionalnem radiu, saj meni, da je objavljene premalo slovenske glasbe. Iz njegovega zapisa:

»Tudi glasbeni program bi moral prispevati k spoštovanju kulturno jezikovne različnosti, strpnosti do drugačnosti itd. To pomeni, da bi glasbeni program moral vsebovati glasbo sosednjih, evropskih in drugih narodov po svetu. Za sedanji dvojezični program glasbe zadostuje povprečen računalniški program, za predlagani širok izbor glasbe, ki bi vsebovala tudi takšno poslanstvo, pa je res potreben glasbeni urednik.«

Iz pojasnila **pisarne varuhinje**:

»Po zagotovilih pristojnih je delež slovenske glasbe na Prvem programu približno polovičen, kar pomeni, da za približno 10 odstotkov presega zakonska določila kvotnega sistema, ki velja za slovensko glasbo.

Na Prvem programu se predvaja glasba različnih zvrsti, tudi tuja glasba, oz. glasba anglo-ameriške produkcije, vendar tudi slovenska ljudska glasba, slovenske otroške in mladinske pesmi, narodnozabavna glasba, slovenske popevke, slovenski šanson, slovenska zborovska pesem, slovenska kantavtorska glasba in tako naprej. Zagotavljamo vam, da se glasbeni uredniki na Radiu Slovenija zavedajo svojega poslanstva.«

Poslušalec se je zahvalil in dodal:

»Pa vendar – če resno govorimo o zavedanju poslanstva- stvar ni črna bela ali angleško slovenska. Tudi poslušalci, ki so se oglasili v jutranji oddaji in tudi drugje, nimajo v mislih takšne črne bele slike, ki jo mnogi napačno razumejo zgolj kot razmerje v količini (kvoti) angleško slovenske glasbe. Gre za poslanstvo v smislu vzgoje in izobraževanja poslušalcev za spoštovanje bogastva različnosti kultur in jezikov ter strpnosti. To pa bi lahko uresničevali z namesto angloameriško glasbo, z glasbo npr. sosednjih narodov in množice drugih narodov po svetu. Tako pa s sedanjim zapiranjem glasbe v dvojezično angleško slovensko količino (kvoto) vzpodbujamo lažni internacionalizem in domači nacionalizem.«

MMC

I. VSEBINA

Zapozneno in preksromno o zmagi atleta?

Bralec **B. P.** je bil razočaran, ker na MMC-ju ni zasledil novice o velikem atletskem dosežku na dvoranskem atletskem mitingu na Dunaju.

“Baje je na Dunaju padel državni rekord 400m. Luka Janezic seveda zmagal. aja, prvo mesto v atletiki ni dovolj pomembna novica niti kratke objave.”

Pristojna urednica je posredovala povezavo na objavljen članek o dogodku (<http://www.rtv slo.si/sport/atletika/janezic-in-horvatova-najhitrejsa-na-dunaju-padla-tudi-slovenska-rekorda/444315>). Pritožnik se je opravičil, da je bila njegova pritožba nejasna, saj da je bila napisana v afektu, z odgovorom pa ni bil zadovoljen.

“Moja reakcija je bila, ko vaše novice še ni bilo. Od nacionalke bi pričakoval, da vse športe, kjer nastopa slovenski grb in zastava, jemlje resno. Sploh pa športnike, kjer je uspeh pričakovan. Zaželjena bi bila slika s podelitve medalj, če že ne posnetek finalnega teka, vsaj je Janežič dokazano zelo hiter, krepko pod minuto. To minutažo oz. 'sekundažo' pa si verjetno zasluži. A si upate sploh predstavljati, kaj bi bilo, če bi poročali o smučarji in nogometu s takim zamikom in samo s sliko iz arhiva?

Kaj je pomembnejše nima smisla razpravljati, vsaj ste vendar nacionalka in ne rumenec. Argument priljubljenosti ne vzdrži. Na splošno je NHL in NBA liga deležna večje pozornosti, pa tam ni videti slovenskega grba.

Verjetno je težko vse kadrovske pokriti. Vendar v času izrednih komunikacijskih možnosti to ni nemogoče. So verjetno tudi prostovoljci, ki bi to z veseljem naredili.”

Iz odgovora **Miše Žibrata**, odgovornega urednika Športnega programa, TV Slovenija:

“Športni program je novico iz Dunaja objavil isti dan – v soboto 27.01.2018 v Š2 Mimo Janežiča smo objavili tudi državni rekord Anite Hrovat na istem tekmovanju.”

Kaja Jakopič, urednica Uredništva novih medijev:

“Novica je bila objavljena takoj, ko jo je lahko dežurni novinar pripravil in objavil. Naj poudarim, da pri nas en dežurni novinar pripravlja in objavlja športne novice na portalu, zato je hitrost objave posamezne novice odvisna od dneva in ostalih šp. dogodkov v tistem trenutku. Fotografije in video s tekmovanja pa niso bile na voljo, saj nismo imeli avtorskih pravic za objavo.”

Navadna ali absolutna večina

S. V. je v članku o imenovanju komisarja za človekove pravice pri Svetu Evrope (23. januar) opazil napako oz. pomanjkljivost: pisalo je, da je za izvolitev komisarja potrebna navadna večina.

»V prispevku o g. Klemenčiču ste zapisali, da je za izvolitev potrebna navadna večina (in to v dopolnjenem članku še vedno piše), zdaj pa se je izkazalo, da je bila vendarle potrebna absolutna.«

Pod člankom podpisana novinarka Radia Slovenija Jolanda Lebar je pritrdila poslušalcu, da bi bilo »bolj pravilno, če bi pisalo, da navadna večina zadostuje v drugem krogu.«

Iz pojasnila **varuhinje**:

»Dodajam, da novinarka ni sodelovala v objavi oz. uporabi njenega (radijskega) teksta na spletnem mestu rtvslo.si, ki je bil povod za vaše vprašanje. Pojasnujem, da gre za splošni dogovor med MMC ter ostalimi uredništvi RTV Slovenija, da lahko na spletu uporabijo besedila poročil, ki so pred tem objavljena v drugih RTV medijih. Tako je bilo v tem primeru. Zato sem na pomanjkljivost opozorila Uredništvo novih medijev, ki je tekst ustrezno popravilo.«

Avtomobilnost in soljenje cest

Bralec **M. P.** je pisal Programskemu svetu (ta je protest odstopil varuhinji) zaradi članka, s katerim je bila napovedana oddaja Avtomobilnost (Kolikšno škodo v resnici povzroči soljenje cest?). Zmotilo ga je, ker je v članku omenjen Martin Krpan oz. njegov »posel s soljo«.

»Torej, Martin Krpan v pripovedi ni tovoril sol ampak angleško sol, kakor se je včasih tudi po domače reklo solitru. Prosim vas, če v bodoče ne izvajate takega nasilja nad slovensko literaturo, saj se vam bo smejala celotna Slovenija, če se vam že ne, kajti cvetobir neumnosti je vedno daljši, vsak teden kakšna nova cvetka. Nepoznavanje ne opravičuje, dokazuje nezmožnost opravljanja dela na takem delovnem mestu.«

Iz **varuhinjnega** odgovora:

»Tudi sama poznam dileme glede Krpanove soli. Prav pred kratkim sem v enem od dnevnih časopisov naletela na interpretacijo o Krpanovem »anti-junaštvu« oz. tihotapljenju snovi za izdelavo smodnika. Tej interpretaciji so naklonjeni tudi avtorji risanege filma o tem slovenskem super junaku. Po drugi strani pa je kar nekaj poglobljenih strokovnih del s področja literarne zgodovine, ki dokazujejo nasprotno, da je bil torej Krpanov kontrabant čisto navadna sol (in ne soliter), kar je tudi sicer prevladujoča interpretacija in se je pogosto ponavljala in izjavljala tudi v zadnjih mesecih, ob stoletnici izida Levstikove legendarne knjige. Na spletu sem našla zapis literarnega zgodovinarja in predavatelja na FF Mirana Hladnika, ki je o tem pred leti zapisal: »Očitno se bo treba sprijazniti s pustim, neduhovitim pojasnilom, da je bila v Krpanovih časih angleška sol pač zgolj in samo kuhinjska sol nelegalnega, prepovedanega izvora.«

Oskrunjen spomenik

Bralca **A K.** je razburil članek z naslovom Neznanci s svinjsko glavo oskrunili kip Borisa Kidriča, saj da je beseda »skrunitev« v tem kontekstu neprimerna.

»Beseda »skrunitev« v naslovu vašega prispevka pa implicira, da kip Borisa Kidriča spominja na nekaj nesporno dobrega v slovenski zgodovini, ne pa na enega ključnih soavtorjev krvavega medvojnega in povojnega komunističnega terorja.«

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je na podlagi razlag v Slovarju slovenskega knjižnega jezika pojasnila, da je oskruniti beseda, ki se najpogosteje uporablja ravno v povezavi s kipi ali kakšnimi drugimi simboli.

Pritožnik je v odgovoru na odgovor nanizal veliko zgodovinskih podatkov, s katerimi je dokazoval, da je »članek daleč od deklariranih načel profesionalnega novinarstva«.

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot varuhinja lahko zapišem le mnenje, da je uredništvo MMC s kratko novico zabeležilo nek dogodek, tako kot so to storili tudi nekateri drugi mediji v Sloveniji (STA, Večer, Siol, 24 ur), pri čemer so za isto dejanje – postavitve svinjske glave na prazen podstavek ukradenega kipa – uporabljali najrazličnejše besede. Poleg zelo nevtralnih, kot so »postaviti«, »položiti«, »nastaviti«, so uporabljali tudi pejorativne (»okrasitev«, »Objestnost«), ter omenjali »nesramno dejanje« in »politično provokacijoter naposled prekršek in kaznivo dejanje. Ob tem sta ugledna ustavna pravnika sprožila tudi zanimivo debato o umetniških dejanjih in svobodi izražanja ter (ne)upravičenosti policijske preiskave o storilcih.

Če strnem: razumem vašo nejevoljo in se strinjam, da bi Uredništvo novih medijev, ki skrbi za spletni portal rtvslo.si, lahko uporabilo tudi bolj nevtralnno besedo. Menim pa tudi, da z uporabo besede »oskruniti« vsebina novice za bralce ni bila okrnjena.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen.

II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE

Težave z registracijo

Uporabnica **Ž. R.** je imela težave pri registraciji uporabniškega imena.

»31.12. sem se trikrat poskusila registrirati na RTV spletni strani, da bi komentirala oddajo Mojce Mavec s Savino Atai. Vaša spletna stran mi ni poslala emaila za potrditev. Pogledala sem tudi v "spam".«

Pisarna varuhinje:

»Glede vaših težav s komentiranje oddaje na spletnem mestu rtv slo.si, smo za pojasnilo prosili pristojne na Multimedijskem centru RTV Slovenija. Aleš Bogataj, inženir na MMC-ju je sporočil, da brez podatka o elektronskem naslovu, s katerim ste se skušali registrirati, ne morejo ugotoviti, kaj je šlo narobe.«

Aleš Bogataj, MMC RTV SLO:

"Na naslovu <http://www.rtv slo.si/uporabniki/list/Vsi/prijava/Desc/> se lahko vidi, da imamo vsak dan na novo registriranih 10+ novih uporabnikov. Ker je postopek avtomatiziran, je jasno, da pri samem postopku, v kolikor je izveden korektno, težav ni. Je pa tako, da se je možno s vsakim elektronskim naslovom registrirati samo enkrat in če je uporabnica poskusila 3x, ji je vsaj 2x sistem javil neko napako (če je poskušala z istim enaslovom)."

Uporabnica **M. M.** je želela komentirati programsko vsebio, vendar se ji ni uspelo registrirati.

»...zakaj se ne morem prijaviti na komentarje na MMC, sem parkrat poskusila, pa ne gre. Poleg tega ni nobene tel. št, kjer bi lahko prijavila poskus in prosila za pomoč. Predlagam, da mi sporočite številko za pomoč.«

Varuhinja:

»Glede uporabniške registracije predlagam, da vprašanje pošljete na mmc@rtvslo.si. Če boste vprašanje poslali z e-naslava, s katerega se skušate registrirati, bodo takoj ugotovili, kje je težava in vam svetovali.«

Več podcastov?

Uporabnik **M. H.** bi želel več oddaj v obliki podcastov.

»...predlagam, da se osvežijo oddaje, za katere RTV omogoča podcaste. Recimo oddaja Halo TV, Avtomobilnost ipd.«

V. d. vodja MMC-ja, **Luka Zebec:**

»To, da je posamezna oddaja na voljo kot podcast, je odločitev uredništva (oz. odgovornega urednika), pod katerega oddaja sodi. Če MMC dobi zahtevo uredništva, potem omogoči, da je oddaja na voljo kot podcast.«

V živo z napako...

Uporabnik **Z. Š.** je imel težave pri spremljanju programov v živo preko spletnega predvajalnika 4D.

"Nekaj časa se trudim dobiti odgovor od MMC, a vse zaman. Ali mi lahko vi kako pomagate?"
"RA deluje, TV pa ne. V čem je problem? Kako naj rešim?"

Uporabnik je prejel pojasnilo tehnika MMC-ja.

Iščejo ... in ne najdejo ...

Nekaj uporabnikov, ki v spletnem arhivu RTV4D ni našlo iskane oddaje, je namigovalo, da je nekdo namenoma skrnil posnetke.

»IŠČEM INTERVJU S PEZDIRJEM. VEM, DA JE BILA TEMA OBČUTLJIVA AMPAK MISLIM, DA JO IMAMO PRAVICO VIDETI TUDI TISTI, KI JO NISMO USPELI V PREDVIDENEM TERMINU (SAJ STE NAMREČ OZNAČILI, DA BO SHRANJENA V ARHIVU) PROSIM ZA KONKRETEN ODGOVOR OZIROMA DA ODDAJO POSTAVITE V ARHIV !!«

»Danes si kljub številnim poskusom tekom popoldneva in večera preko spletne strani nisem mogla ogledati nobene oddaje Pričevalci. Uspelo mi je priti le na osnovno stran, kjer so navedeni pričevalci, ko pa sem želela predvajati katerikoli posnetek, se le-ti niso naložili - izpisovalo se je obvestilo: "A problem (repeatedly) occurred with this web page..." Naj ob tem dodam še, da v tem času nisem imela in nimam težav z dostopom na katerikoli drugo spletno stran.«

Varuhinja v takšnih primerih poišče povezavo in jo pošlje gledalcem oz. jim predlaga, da v primeru težav pišejo na e-naslov spletnega arhiva (4D@rtvslo.si) ali pa pokliče na tel. št. 01 475 3539.

Uporabnica **D. P.** je spraševala, ali je mogoče, da je izjava v oddaji Dnevnik z dne 10. 1. v spletnem arhivu skrajšana.

Varuhinja je odgovorila:

»Menim, da ste si pogledali napačen Dnevnik. Izjava, ki jo iščete, je bila objavljena 11. januarja, in sicer na približno 2:30. Ni mi znano, da bi uredništvo kadar koli za nazaj poseglo v arhiviran material, razen, če bi bilo to zahtevano iz pravnih ali varnostnih razlogov.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Od kdaj v slovenščini velja načelo: piši kot govoriš?

Bralka spletnega portala **M. L.** je bila presenečena, ko je ob poročanju o rokometnem prvenstvu prebrala, da se bodo pristojni pritožili v Lozani.

»Kolikor se spomnim, so se tuja imena vedno pisala tako kot v izvorniku? Načelo 'piši kao što govoriš' je veljalo samo za hrvaški, srbski,... jezik?! Zakaj na nacionalki pišete 'Lozana' ?!

Varuhinja je odgovorila:

»Na RTV Slovenija se uporabljajo jezikovna pravila, ki jih določa slovenski pravopis. To velja tudi za zapis krajevnega imena Lozana. Pravopisna pravila si lahko ogledate na tej povezavi (http://bos.zrc-sazu.si/c/sp/sp2001_pravila.pdf; krajevna imena na str. 24). Če vas tematika zanima, si lahko več o tem preberete v pojasnilu Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (<https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/426/podoma%C4%8DDevanje-tujih-zemljepisnih-imen-imen-krajev>). Upam, da sem vam z odgovorom pomagala.«

Nevidni televizijski lektorji

Gledalka **V. L.** je opazila, da v špicah televizijskih oddaj ni navedeno, kdo so lektorji.

»Po koncu takih in drugačnih oddaj ali tudi poročil v špici beremo, kdo so bili ustvarjalci, včasih jih je na desetine, manjka pa ime in priimek lektorja slovenskega jezika. Če se ne motim je na RTV Zagreb to vedno napisano. Zelo moteče je, ko »trak« z imeni ustvarjalcev in ostalih teče tako hitro, da ni moč prečitati nobenega imena. Nekako me vedno zanima kdo vse sodeluje pri TV oddajah, zato me to moti.«

Varuhinja je o podpisovanju lektorjev vprašala več urednikov na TV Slovenija in njihove odgovore strnila v daljše pojasnilo:

»Za Razvedrilni program je **Mario Galunič** povedal, da z jezikovnimi svetovalci ne sodelujejo, zato jih seveda tudi ni moč omeniti v špicah.

Odjavne špice dnevnoinformativnih in športnih oddaj so, kot oddaje same, kratke in jedrnate, so pa jezikovni svetovalci denimo podpisani pri nekaterih magazinskih oddajah. V. d. odgovornega urednika Informativnega programa **Vanja Vardjan** pojasnjuje: »Pri nekaterih daljših oddajah informativnega programa, pri katerih v odjavni špici navajamo vse ustvarjalce, že zdaj napišemo tudi lektorja slovenskega jezika.« Takšna oddaja je denimo Tednik.

V Športnem uredništvu po besedah **Mihe Žibrata** pravzaprav nimajo tovrstnih oddaj: »Imamo nekaj krajših oddaj iz tujine, ki jih prevedemo, tudi lektoriramo seveda. V teh oddajah pa ni končnih špic z napisi.«

Urednica Izobraževalnega programa **Barbara Zrimšek** je potrdila, da običajno podpišejo prevajalce, ne pa tudi lektorjev. To pa zato, ker v izobraževalnih oddajah ni veliko besedila, včasih sploh nič avtorskega (z izjemo posnetih govorcev na terenu).

Podobno je odgovoril urednik Dokumentarnega programa **Andraž Poeschl**: »Če gre za format, kjer je navzoč spremenljivi tekst, potem ponavadi podpisujemo tudi lektorje, ki analizirajo in popravijo besedilo. Če pa gre recimo za film, ki je sestavljen zgolj iz prvoosebni pripovedovanj, refleksij, izjav osrednjih protagonistov oz. sogovornikov, pa lektorja ni in ga zato niti ni v špici, saj so te izjave posnete na terenu, v iskanju živosti in spontanosti trenutka.«

Zanimivo sta se odzvali urednici Uredništva mladinskega in otroškega programa **Martina Peštaj** in Uredništva oddaj o kulturi **Saša Šavel Burkart**: lektorjev ne podpisujejo, se jim zdi pa pomislek o tem na mestu. Gospa Šavel Burkart se po vaši pobudi ogreva, da bi prakso popisovanja spremenili, saj bi po njenem mnenju tako lahko dvignili raven jezikovne kulture.

Urednik Uredništva igranega programa Jani Virk je podal še zgodovinsko ozadje tematike: »Kar zadeva lektorje v zaključni špici, pa dejansko drži, da je TVS pred leti (še na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja) navajala lektorje, ker so bili na TVS zaposleni lektorji, ki so sodelovali na bralnih vajah in v drugih fazah nastajanja filma, in so bili torej del avtorsko-izvedbene ekipe. Po vseh redukcijah, restrikcijah, racionalizacijah tega sodelovanja z lektorji že dolgo ni več, lektorji pa se ne navajajo niti pri AV izdelkih neodvisnih producentov, ker preprosto ne sodelujejo pri igranih projektih.«

Preverila sem tudi, kaj o tematiki menijo v neformalni **koordinaciji lektorjev RTV Slovenija** – tudi oni opažajo, da so v špicah oddaj navedeni številni sodelujoči, nanje pa se običajno pozabi. Zakaj? Odgovora nimajo. Sama upam, da ne zato, ker je strokovna jezikovna podpora morda premalo cenjena.

Drži pa, da je lektorjev (jezikovnih svetovalcev) na RTV Slovenija razmeroma malo, zlasti glede na obseg vsebin in programov. Morda vas bo presenetil podatek (mene že je!), da celotna RTV hiša premore le dve fonetičarki, obe na Radiu Slovenija.

Upam, da bo vaše vprašanje (in posledično moje povpraševanje) sprožilo resno debato na to temo. In potem tudi kakšno spremembo.

Drugo vprašanje pa se nanaša na hitrost zaključnih špic. Po besedah urednika Virka je ta v okviru standardov, ki so v veljavi tudi po drugih evropskih javnih televizijah. Daljše pojasnilo glede hitrosti izpisovanja imen v končnih špicah pa je prispeval odgovorni urednik Razvedrilnega programa Mario Galunič, ki je odgovoril, da je hitrost špic v različnih oddajah različna, pogosto pa da je hitrost odvisna od količine podatkov v špici, ki je praviloma časovno omejena (z dolžino končne glasbe ali grafike): »Hitrost špic pa uravnavamo tako, da je mogoče ključne ustvarjalce praviloma prebrati brez težav. Pogosto so v špicah tudi podatki, ki jih predpisujejo določila, pogodbe, zakoni, pravilniki. Strinjamo se, da jih je včasih preveč, da bi jih lahko v normalnem tempu prebrali (npr. podatki o avtorjih glasbene opreme, seznam odlomkov iz dokumentacije ipd.), a kot rečeno, za ključne avtorje to ne velja. Obstajajo pa tudi manjše, bolj 'rutinske' oddaje, kjer v zaključni špici ustvarjalcev ne navajamo in je zato zapisan zgolj producent in odgovorni urednik ter ime medija in leto produkcije, kar je zakonski minimum.«

Kdaj si oddaja prisluži besedo »limonada«

Bralec **B. P.** se je pritožil nad naslovom članka na MMC "Video: Idilična Slovenija osrednja "zvezda" južnokorejske limonade".

"S kakšno pravico ste se prepustili navalu provincialne nadutosti in neko TV nadaljevanko, ki je avtor/-ica najbrž sploh ne pozna prav dobro, slabšalno označili za limonado? Je to strokoven kvalifikator, ki ga RTVS uporablja redno in tudi v opisih oddaj v svojem sporedu? Kolikokrat je RTVS oddaje v svoji produkciji ali svojem programu označila za "limonade"?"

Pritožniku je odgovorilo uredništvo MMC-ja; iz odgovora:

"V uporabi tega izraza ni bilo mišljeno nikakršno podcenjevanje. V SSKJ je izraz brez kvalifikatorja, ki bi ga označeval kot slabšalni, vulgarni ali nizki izraz. SSKJ limonado obravnava kot prekrivno sopomenko, saj ni podanih razlik v konotaciji."

Športna terminologija: podaja ali asistenca?

Gledalec **V. M.** je opazil, da se v prispevkih o košarki navajajo podaje posameznih košarkarjev, kar je po njegovem mnenju napačno, saj je »košarkarska statistična prvina asistenca«.

»Vse asistencije so podaje, ampak vse podaje med igralci niso asistencije. So takšne, ki se v statistiki vodijo kot izgubljene žoge in večina podaj, ki ne gredo v nobeno statistiko. (...) Predlagam tudi, da lektorji in novinarji obiščejo seminar, ki bo organiziran za košarkarske statistike in se spoznajo s terminologijo in pravili.«

V tematiko se je poglobila lektorica Športnega programa na TV Slovenija **Marta Trobec**.

»Kot opazate, se v medijih (ne samo na RTV Slovenija) rabita dve besedi v istem pomenu: podaja in asistenca, pa ne samo v košarki, to je statistična kategorija tudi v nekaterih drugih športih. Športni novinarji (in lektorji, če sodelujemo z njimi) vedo, da vse podaje niso asistencije. Če se omejimo na košarko – vir njihovih podatkov je tudi spletna stran [Košarkarske zveze Slovenije](#):

Statistična kategorija: Točke
 Podaje
 Skoki
 Valorizacija

Sezona: 2017-2018 ▼

[Prikaži napredne možnosti](#)

Razlaga [legende](#):

Legenda	
MIN	Čas na parketu
FT	Prosti meti
2P	Zadetki za 2 točki
3P	Zadetki za točke
A	Meti
M	Made
%	Uspešnost meta
REB	Skoki
O	Skoki v napadu
D	Skoki v obrambi
T	Vsi skoki
AS	Podaje
PF	Osebne napake
CM	Strojene napake
RV	Osebne napake na igralcu
TO	Izgubljene žoge
ST	Pridobljene žoge
BS	Blokirani meti
FV	V korist
AG	Blokade na
EFF	Učinkovitost
+/-	Prikazuje spremembo razlike rezultata med obema ekipama, ko je bil igralec na parketu
PTS	Točke

Novinarji poročajo tudi o najboljšem podajalcu. Tudi to izhaja iz podaje – a samo tiste, ki je v statistiki, tj. asistence. Zakaj ne govorijo o najboljšem asistentu? Mogoče tudi zato, ker vedo, da ima beseda asistent v slovenščini drugačen izhodiščni pomen.

Asistent je '*strokovni, znanstveni pomočnik, sodelavec*' (prim. [SSKJ2](#) in [pravopisni slovar 2001](#)).

O pomenu besed asistenca, podaja in podajalec več na spletnem portalu [Fran](#).

Lektorji pri svojem delu sodelujemo z novinarji in strokovnih izrazov ne popravljamo na lastno pest in/ali na silo. Posvetujemo se s strokovnjaki; pregledujemo različne vire; včasih pa preprosto ugotavljamo stanje.

Po [angleškem na internetu dostopnem etimološkem slovarju](#) je beseda »assist« postala del športnega besedišča leta 1877 v baseballu/bejzbolu, leta 1925 pa v hokeju na ledu:

assist (n.)

1570s, "an act of assistance," from **assist** (v.). In the sporting sense attested 1877 in baseball, 1925 in ice hockey.

V [Slovenskem etimološkem slovarju Marka Snoja](#) tega športnega pomena ni. Lahko se upravičeno vprašamo zakaj.

Asistenca in podajalec? Asistenca in asistent? Podaja in podajalec? Raba v medijih se nagiba k zadnji napisani dvojici. Takšna je jezikovna realnost v javni rabi.

Je pa še ena težava. Temeljna značilnost strokovnih izrazov je namreč enopomenskost: ena beseda = en pomen. Ta zahteva ni dosežena v nobenem primeru. Kdaj so jezikovni uporabniki začeli dajati prednost domači besedi pred tujo, ne vem, je pa očitno, da jo dajejo.«

Gledalec s pojasnilom ni bil zadovoljen:

»Ampak ni vsebinsko pravilno. Kako naj vem iz besede podaja, koliko je napačnih podaj, koliko je samo podaj med soigralci in koliko podaj, ki so res asistence?«

Lektoričin odgovor na odgovor:

»Novinarji poročajo samo o statistični kategoriji podaje. So napačne podaje statistična kategorija? So podaje med igralci statistična kategorija? To kdo šteje? Ob prejšnji razlagi je to zadnje, kar lahko napišem o sopomenski rabi besed podaja in asistenca v košarki, hokeju, nogometu pa še kje. Poudarek je na "sopomenska". In: »Takšna je jezikovna realnost v javni rabi.«

Ko akademika naslavljajo z gospodom

Gledalca **E. M** je ob spremljanju oddaje Panoptikum o Cankarjevem letu (oddaja je bila na sporedu konec leta 2017) zmotilo, ker je voditelj gosta, ki je akademik, naslavljal z gospod.

“Novinar bi pač moral vedeti, da ne gosti samo gospoda, pač pa uglednega akademika, rednega profesorja, zaslužnega profesorja dr. Janka Kosa. Torej bi ga moral naslavljal po njegovem akademskem naslovu in ne samo gospod Kos. Menim, da moramo biti ponosni na naše priznane jezikoslovce, ki skrbijo, da je naša slovenščina tako lepa in prepoznavna in zato jih spoštujemo in nazivajmo s titulami, s katerimi so zaslužni. Upam, da nisem preoster, vendar bi novinar nacionalne RTV hiše lahko to vedel.«

Odgovor urednice Uredništva oddaj o kulturi **Saše Šavel Burkart**:

»Voditelj oddaje Panoptikum je akademik dr. Janka Kosa v uvodu oddaje predstavil kot dr. Janka Kosa, literarnega teoretika in zgodovinarja ter rednega člana SAZU. Tako je bil tudi večkrat med oddajo podpisan. Poleg tega, da je redni in zaslužni profesor, je tudi gospod. Naslavljanje z gospodom v tem kontekstu je enako pravilno in spoštljivo do sogovornika.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Strinjam se z argumenti o izkazovanju spoštovanja eminentnim sodobnikom tudi tako, da se jih naslavlja tako s strokovnimi kot častnimi nazivi. Obenem pa lahko razumem odločitev voditelja in uredništva, da v debatnem omizju, v katerem sodelujejo doktorji znanosti, predavatelji, sodelavci znanstvenih inštitutov itd., naslavljanje izenačijo in govorce k besedi vabijo z vljudnostno titulo gospod/gospa. Kot dopolnitev govornemu naslavljanju pa na televiziji deluje tudi podpis, v konkretnem primeru je za dr. Janka Kosa pisalo: literarni teoretik in zgodovinar, redni član SAZU.«

Kako se sklanja beseda jez?

Bralec MMC **J. K.** je kritiziral jezik spletnih člankov, med drugim ga je v besedilu z naslovom na Mostu na Soči zaradi popravila jeza izpraznili jezero (5. 1. 2018) zmotila sklanjatev besede jez.

»Če trdite, da so besedila pregledana, potem bi pričakoval manj napak. Sploh slovničnih in oblikovnih. Še več, za novinarje javne RTV bi morala biti letvica postavljena veliko višje.«

Pojasnilo je pripravila lektorica **Darinka Koderman Patačko** :

»Sklanjaten vzorec samostalnika jez za roditelj ponuja dve možnosti (jéza in jezú), pri čemer je prva možnost (jéza) tako v Slovenskem pravopisu (ki velja za normativni priročnik) kakor v Slovarju slovenskega knjižnega jezika navedena prva. Slovnični kvalifikator in med njima nakazuje, da gre za enakovredni dvojnici.«

Pohvala za prevod

Gledalec **S. V.** je izrazil pohvalo za odličen prevod miniserije Hotel Sacher, ki je bila nedavno na sporedu TV Slovenija.

Veliko splošnih pripomb

Varuhinja je prejela več pripomb glede jezikovnih napak v televizijskih in radijskih programih ter na MMC, iz katerih pa ni bilo mogoče razbrati, na katere konkretne zapise ali oddaje se nanašajo.

»Neuporaba roditeljev, inkoharentni stavki in nekohezivne stavčne strukture le še krepijo predsodke o nesposobnih študentih FDV, ki jih zaposlujete na MMC.« (**K. J.**)

»Vse prevečkrat novinarji mešajo glagole 'moči' in 'morati' ter kažejo, da ne poznajo rabe samostalnikov v drugem sklonu.« (**Z. P. T.**)

»Berem: "Umril je Vilko OVSENIK brat Slavka AVSENIKA ". Vilko OVSENIK je do konca življenja bil OVSENIK in po smrti naj bi tako ostal, ne pa da ga na RTV dobesedno posiljujejo s priimkom AVSENIK , kar si za časa plodne glasbene kariere nikoli ni želel.« (**B. N.**)

»Moti me pogosta uporaba tujk. Tako že v naslovu INTERAKTIVNI MULTIMEDIJSKI CENTER ne najdem niti ene prvobitne slovenske besede. Grozno pogosto se je razpasla beseda POTEKA: promet poteka namesto TEČE, seja POTEKA namesto JE, koncert POTEKA namesto JE, in še in še. Množici tujih izrazov se sploh ne potrudijo najti slovenske različice kot na primer PODK(C)AST. Iz gradbeništva je zame moteče ime PREDORSKA (TUNELSKA) CEV. Lepše in bolj smiselno bi bilo izvrtati PREDORSKO LUKNJO ali pa kar samo PREDOR. Močno uveljavljeno vendar iz južnih krajev uvoženo je ime NOVINAR. Za moj okus in popolno razumevanje bi odgovarjala beseda NOVIČAR.« (**J. M.**)

Primer **varuhinjinega** odgovora: »Za sporočilo se zahvaljujem. Hkrati vas prosim, da sporočite še, kje na spletnem mestu rtsvlo.si ali v katerem RTV programu (v kateri oddaji in kdaj) ste opazili te napake, saj bom le tako vaše sporočilo posredovala tistemu, ki ga to zadeva, in bo tako tudi doseglo svoj namen.«

II. OGLAŠEVANJE

Zakaj toliko oglasov?

Več pritožnikov je pisalo, ker jih je razburila količina oglasov in TV prodaje v programih TV Slovenija. Tovrstne pritožbe običajno vsebujejo tudi negotovanja glede plačevanja RTV prispevka.

»Razmišljam o tem, da bi TV ukinila, ker me reklame res motijo. Če plačujem RTV prispevek, se mi zdi umestno, da vsaj umetniški program, torej filme, reklame na prekinjajo. Tako je tudi drugje, torej so reklame zelo omejene.

Sem živela kar nekaj časa v tujini in se na nacionalnem programu ne dogajajo tako dolgotrajni bloki reklam. Pri nas se isti oglasi po možnosti še ponavljajo, kot bi želeli poneumljati ljudstvo, še posebej upokojujence, ki itak ne bi smeli gledati teh norosti, ker se s ponavljanjem neumnosti tudi možgani poneumljajo.« (M. M.)

»Zanima me, kako si lahko nacionalna televizija lahko privoščiti, da ima toliko reklam in toliko prodajnih oglasov in to ni važno katera oddaja je ali so poročila ali pogovorne oddaje, ali je silvesterska oddaja, da naprej sploh ne štejem? Mislim, da je vodilna v svetu glede tega. Zraven pa ima še toliko ponovitev in si s tem popolni programsko shemo. Zgleda kot da je komercialna televizija, ki živi samo od reklam, ne pa od naših naročnin. Če pogledate dolžino kakšne oddaje in zraven odštejete minute reklam, lahko vidite kako kratka je oddaja.« (V.)

»zakaj plačujemo tv naročnino, ker je čedalje več reklam na nacionalni tv« (J. V.)

Primer odgovora varuhinje:

»Po mojih informacijah praktično se vse evropske javne televizije (članice EBU) večinsko financirajo z javnim denarjem (z neko obliko obveznega prispevka), obenem pa si morajo del denarja zaslužiti tudi na trgu, torej s prodajo oglasnega prostora. Televizija Slovenija si mora sama zaslužiti okoli petino denarja. Tako je bilo že od nekdaj. Še v času ČB televizije smo gledali oglase za Čarli itd.

Povsem pa vas razumem, ker vas moti obseg oglasov. Tudi zame so nenehne prekinitve ali dolgi oglasni bloki zelo nadležni. K sreči pa je obseg vendarle tudi omejen, posebej v primerjavi s komercialnimi TV. Po zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah nacionalna TV ne sme prekinjati filmov, otroških programov, dnevnoinformativnih oddaj, kulturnih prireditev, dokumentarcev itd..., čez dan pa ima lahko največ 10 minut oglasov na uro (med 18. in 23. največ 7 minut), kar je bistveno manj kot na zasebnih TV postajah.

Dodajam še, da RTV ni le televizija. S plačilom RTV prispevka prispevate k zagotavljanju tistih medijskih vsebin v javnem interesu (televizijskih, radijskih, spletnih) in opravljanju tistih medijskih storitev (digitaliziranje filmskih arhivov, dokumentarne oddaje, programi za avtohtone manjšine, delovanje simfonikov in snemanje izvirne glasbene produkcije, skrb za materinščino, dostopnost programov za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne itd), ki jih komercialni mediji ali ponudniki sicer lahko zagotavljajo, večinoma pa tega ne počeno, ker za to nimajo poslovnega interesa.«

Namesto rokometa reklame

Gledalec J. N. je opozoril na zamudo pri prenosu rokometne tekme zaradi predvajanja oglasov.

»Predstavitve slovenske reprezentance in dela nemške gledalci nismo videli, ker smo bili prisiljeni gledati reklame. Torej so reklame pomembnejše od uradnega protokola, ki sodi v okvir tekme. Podcenjujoče, neprofesionalno ali pa tudi malomarno in vsekakor nesprejemljiv odnos nacionalne TV, ki si tega statusa enostavno ne zasluži.«

Odgovor **Mihe Žibrata**, odgovornega urednika Športnega programa TVS:

»Nikakor reklame niso pomembnejše od uradnega protokola, ki sodi v okvir tekme.

Če ste opazili, imamo mi v Zagrebu studio, v katerem se pred začetkom naša novinarka pogovarja s pomočnikom trenerja. Če je pogovor daljši /mislim pa, da je zanimivo izvedeti zadnje novice iz slovenske reprezentance/, potem nam nekaj sekund zmanjka in pride do situacije, ki jo opisujete. Najbrže res ni najbolje, a se moramo odločati med izjavo iz slovenske ekipe in protokolom, ki je sicer napovedan vnaprej, a mimogrede, ni vedno na sekundo natančen.

Verjemite, da se trudimo ne izpustiti česar koli, kar je za vas gledalce zanimivo.

Imamo pa tudi pogodbene marketinške obveznosti, mimo katerih ne moremo.

Če pa me spomin ne vara, pa se je to v precej večji meri dogajalo na EP v košarki, navzlic vaši trditvi, da temu ni bilo tako.

Kakorkoli že, če smo po vašem mnenju naredili napako, se opravičujemo.«

Minuta odmora in... oglasi

Gledalca **R. H.** so zmotili oglasi med minuto odmora med rokometno tekmo na TV Slovenija.

»Minuta odmora med prenosom rokometne tekme je del prenosa tekme in pomemben del za ljubitelja tega športa, kajti med minutami odmora se komentarji oziroma dogovori na klopeh ekip predvajajo in snemajo. Vi pa v tem času veselo vrtite oglase...

Kot zgled si lahko ogledate prenose komercialne hrvaške televizije, ki med minuto odmora ne prekinjajo prenosa in predvajajo komentarje na klopeh. Resnično ste šli predaleč, ni kaj.

Sprašujem se komu in zakaj plačujemo te prispevke?«

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa na TV Slovenija, **Mihe Žibrata**:

"Razumem vaše negotovanje in da, tudi minute odmora so zanimive. Prosim pa, da tudi vi skušate razumeti, da so oglasi pomemben vir prihodka tudi za našo TV. Kar pa se hrvaške komercialne postaje tiče /RTL/: količina njihovih reklam je v okviru rokometna večja od naše."

III. RTV PRISPEVEK

Za kaj in zakaj plačujemo?

Ker so očitki glede plačevanja RTV prispevka pogosto sestavni del pritožb, sploh pritožb glede oglasov, varuhinja redno podaja pojasnila glede RTV prispevka. Nad plačevanjem RTV prispevka se je pritožil tudi **J. K.**

»PIŠEM VAM, KER STE MENDA VARUHINJA GLEDALČEVIH PRAVIC, KI NAM JIH JAVNA RTV NEPRENEHOMA KRATI OB TEM, DA SE NEUSTAVNO NAPAJA IZ MOJEGA DENARJA NA RAČUN PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE. MIMOGREDE SEM SE SPOMNIL, NA NAČIN POBIRANJA PRISPEVKA ZA RTV, KI JE NEKE VRSTE DAVEK NE PA ZASLUŽEK ZA OPRAVLJENO STORITEV.

V VSAKI PRAVNI DRŽAVI SO PRAVNO UREJENI ODNOSI MED PRODAJALCEM IN KUPCEM. KUPEC PLAČA ZA BLAGO ALI STORITEV TOLIKO, KOLIKOR TEGA KUPI OZ. PORABI.

PRI NAŠI OZ. VAŠI RTV SLO PA STE SI ZAGOTOVILI FINANCIRANJE POSLOVANJA Z NAČINOM, KI JE DAVEK, NE PA KUPNINA ZA KOLIČINO STORITEV, KI JIH OD VAS PREJEMAM.

ČAS BI ŽE BIL, DA BI NEHALI ROPATI GLEDALCE NA TA NAČIN!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede prve pripombe lahko odgovorim samo načelno, in sicer, da se po mojih informacijah praktično vse evropske javne televizije (članice EBU) večinsko financirajo z javnim denarjem, z neko obliko obveznega prispevka.

Z delovanjem javnih RTV se namreč zagotavlja podajanje tistih medijskih vsebin v javnem interesu (televizijskih, radijskih, spletnih) in opravljanje tistih medijskih storitev (digitaliziranje filmskih arhivov, snemanje izvirne glasbene produkcije, dostopnost za senzorno ovirane gledalce itd), ki jih komercialni mediji ali ponudniki sicer lahko zagotavljajo, večinoma pa tega ne počeno, ker za to nimajo poslovnega interesa.«

IV. TEHNIČNE ZADEVE

Ton med prenosom smučanja

Gledalec **N. M.** je spremljal ženski slalom na Sljemenu in bil ogorčen, ker ni bilo slišati zvokov s prizorišča, predvsem zvena smučk na smučini, kar je po njegovem mnenju prenosu odvzelo ves čas. Prepričan je, da tonski mojstri RTV niso opravili svojega dela.

Vodja tonskega oddelka TV Slovenija **Marko Vogrinc** je v odgovoru poudaril, da v prenose tujih produkcij niso vpleteni ne tonski tehniki ali oblikovalci zvoka ne tonski mojstri:

»Signali iz tujine običajno prihajajo v TV Razdelilnico kot stereo mednarodni ton, ki se jim v režiji PGM doda signal komentatorja, ki pride ločeno ali pa nastane v komentirnici v PGM režiji.

Razmerja med temi signali ureja tehnični vodja na PGM. Ker gre za enostavno »manipuliranje« s tonom, v PGM režiji ni mojstrov zvoka. (...) Zakaj se je mednarodni ton izgubil, je lahko več razlogov. Od izpadov signala do človeških faktorjev v celotni verigi. Težko sem konkreten. Pri športnih prenosih lastne produkcije iz prizorišč v TV Razdelilnico pošiljamo običajno 4 kanale: 1,2 stereo mednarodni ton in 3,4 stereo slovenski MIX ton. Če želite slišati res dober MIX, si pogledjte prenosa iz zadnje Zlate Lisice.«

Vodja Televizijske produkcije **Jože Knez** je pojasnil, da gre v uravnavanju razmerja med mednarodnim tonom in komentatorjem za presojo operaterja v PGM režiji. Kakšno je pravo razmerje, je dokaj subjektivno, saj nekateri gledalci želijo glasnejšega komentatorja, drugi več mednarodnega tona. Za konkretni primer, prenos s Sljemena, pa je sporočil, da je bilo res premalo mednarodnega tona, za kar se gledalcu opravičuje.

V. VARUHINJA

Medijski nastopi in odzivi

Varuhinja je imela januarja več medijskih nastopov, med drugim je bila gostja v klepetalnici MMC, v oddaji parlamentarnega programa TV Slovenija Sredin gost in v radijski kontaktni oddaji na Prvem Svetovalni servis. Intervju z varuhinjo so opravili novinarji revije Vkllop, Radia Študent in Dolenjskega lista. Prejela je tudi nekaj odzivov na te nastope.

»Resnično, resnično z obema rokama podpisujem, ko prebiram na MMC Vaše besede; /navajam/ 'preveč samozadostnosti in samozaverovanosti v času splošne medijske in družbene krize. Družba potrebuje javni medijski servis.' Veliki HVALA Vam za vse kar ste storili in si iskreno odgovorno prizadevate; (to kar počnemo kot odgovorni državljani tudi mi), da bo javni servis Katedrala dialoga, spoštovanja slovenske kulture in vseh kultur; v službi dialoga in spoštovanja vseh razlik (ki bogatijo našo narodovo telo), pluralizma in dialoga; strpnosti in spoštovanja različnosti naših življenjskih opredelitev; ki bo vso mavrico različnosti povezoval, da bomo vsi državljani in državljanke v javnem zavodu prepoznali, da smo vredni spoštovanja..« (D. V.)

»Res sem vesel, ko sem vas danes poslušal na radiu, še posebej pa sem vesel vašega razumevanja vsehмогоčih problemov, ki se občasno naberejo pri poslušalcih, ki so vzeli RTV precej zares, kar za svojo... No, tudi jaz nisem nič boljši, seveda zato, ker redno plačujem naročnino, sicer me hitro poišče vaša kontrola in mi naloži potencialno kazen, če ne bom priden. Potem, plačam. Ja, ampak jaz, ki sem malo bolj navihane sorte bi rad imel tudi kaj od vas, da storite za mene, na primer, da mi posvetite minutko ali dve mojim knjigam, ki jih pišem s prepričanjem, da so zanimive tudi za druge. Ampak, nič od tega. Mojih knjig očitno ne marate. (J. B.)

»Bili ste gostja oddaje "Sredin gost". Povedali ste, da "je vsak subjektiven, nihče ni objektivni"... v nadaljevanju pa, da " zaradi svojih prepričanj , vrednot, ne smeš zamolčevati ali manj resno obravnavati.." Omenjali ste tudi "enake vatlje, merila..." Iz teh trditev se mi poraja vprašanje: res smo vsi subjektivni, posebej trdna in družinsko pogojena so politična prepričanja, zato sem že g. Ambrožiču pisala, da naj bi vlogo varuha opravljal kolektivni organ, ali vsaj 2 člana nasprotnih političnih prepričanj... « (J. T.)

Varuhinja je v odgovorih pojasnjevala delovanje zavoda, avtonomne pristojnosti uredništev, vsebino pravilnika o delovanju varuha itd.

Vprašani o novinarjevi dejavnosti na tviderju

Gledalec V. V. in uredništvo Škandala24 sta varuhinjo prosila za komentar dejavnosti enega od zaposlenih na RTV Slovenija na družabnih omrežjih (tviderju).

Iz odgovora **varuhinje**:

»Gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin me večkrat sprašujejo za mnenje o objavah novinarjev na zasebnih FB in tvider profilih. Na takšna vprašanja odgovarjam s pojasnilom, da kot varuhinja nisem pristojna za zadeve, povezane z angažmajem novinarjev ali drugih zaposlenih na RTV na spletnih omrežjih (moja primarna naloga je obravnava odzivov na že objavljene programske vsebine).

Kljub temu poskusim izkoristiti vsako priložnost, da ustvarjalce programov in druge zaposlene spomnim na odgovorno ravnanje v javnosti in torej tudi na spletu. Navsezadnje k temu novinarje, urednike in druge ustvarjalce zavezujejo hišna poklicna merila, v katerih je zapisano, da ustvarjalci programov s svojim javnim delovanjem in z dejavnostmi v prostem času ne smejo ogrozati ugleda javnega zavoda ter zaupanja gledalcev in poslušalcev v vsebino programov RTV Slovenija.

Menim, da je meja med poklicnim in zasebnim na družabnih medijih zanimiva tema in vredna resne diskusije. V neformalnih pogovorih nekateri izražajo prepričanje, da bi bilo že izrekanje varuhinje ali nadrejenih o takšnih objavah poseganje v ustavne pravice posameznikov, spet drugi omenjajo prakso na tujem, denimo na BBC, kjer se je moral kakšen novinar že javno opravičiti za svoj tvider, ker je bil razumljen kot škodovanje lastni in hišni poklicni integriteti. V zvezi s tem se pričakuje debata v okviru programskega sveta RTV Slovenija, v kateri bom kot varuhinja seveda sodelovala.«

Komuniciranje z občinstvom

Varuhinja je odgovorila tudi na 48 telefonskih klicev, v katerih so gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin izražali najrazličnejša mnenja o delovanju Zavoda ter o posameznih oddajah ali ustvarjalcih. Varuhinja je poudarjala (kakor tudi v pisni korespondenci), da ne podaja mnenj ad personam in da pričakuje argumentirane odzive na vsebino. Na več sporočil je odgovorila, da ne more razbrati, na katero programsko vsebino se nanašajo, in da jih zato ne more obravnavati, ter pritožnikom predlagala, da so bolj konkretni in jih povabila k branju priporočil za podajanje odzivov na spletu (www.rtv slo.si/varuh). V nekaj primerih je zgolj pomagala pri iskanju različnih informacij, v povezavi z RTV Slovenija (npr. sprejeta različica PPN 2018, stavkovne zahteve in navodila ob novinarski stavki, 23. januarja itd).

VI. VARUHNJI V VEDNOST

Zahvali kulturnih inštitucij

Varuhinja je v vednost prejela dopis generalnega direktorja Zavoda za varstvo kulturne dediščine **Jerneja Hudolina**, ki se je urednici Uredništva oddaj o kulturi Saši Šavel Burkart zahvalil za vnovično uvrstitev oddaje o Dnevih evropske kulturne dediščine v program TV Slovenija. Izrazil je upanje, da bo imela v letu 2018, ki je leto evropske kulturne dediščine, ta tematika v programih nacionalne televizije »dostojno mesto«.

Vodja Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU **Jožica Škofic** pa se je odgovorni urednici Kulturno-umetniškega programa TV Slovenija Živi Emeršič zahvalila za sodelovanje v letu 2017, ko so posneli štiri oddaje iz serije Slovenska narečja. Za oddaje avtorice Neve Novljan je zapisala, da so odlične "tako s stališča jezikoslovne kot medijske stroke".

Prezrt baletni jubilej! Pa res?

Varuhinja je bila seznanjena s protestom predsednika Društva baletnih umetnikov Slovenije **Tomaža Rodeta** zaradi prispevka v Dnevniku TV Slovenija 2. januarja o pomembnejših kulturnih dogodkih v letu 2018, med katerimi ni bila omenjena stoletnica slovenskega poklicnega baletnega ansambla. Pritožniku je bilo pojasnjeno, da v dveh minutah ni mogoče naštetih vseh obletnic, da je bil baletnemu jubileju posvečen prispevek v decembrski oddaji Osmi dan in da bo tudi v Informativnem programu TV Slovenija priložnost za poglobljen prispevek o slovenskem baletu.

Polemike o informativnih vsebinah

V nekaj polemičnih dopisovanjih glede informativnih vsebin je bila varuhinja vključena kot sonaslovljenka v korespondenci.

Na pismo gledalca **D. J.**, ki je po pogovoru s predsednikom SDS v Odmevih zapisal, da »normalizirajte že enkrat to ubogo RTV, ali pa jo ukinite«, je odgovorila tedanja odgovorna urednica Informativnega programa **Jadranka Rebernik**. Med drugim je zapisala: »Kdorkoli lahko napiše za vsak pogovor, ki ga izvedemo v Odmevih ali drugih oddajah, da je pristranski, lizunski, ampak to ne ustreza dejstvom. Kloaka je v resnici razmišljanje, da enega dela politikov, ki nam ne ustreza iz nekega razloga, javna televizija ne bi smela vabiti za gosta v svoje oddaje. Ta hiša, tako radijski del kot televizija je v preteklem obdobju, sploh, ko je šlo za afero Patria izrazito pristransko In navijaško nastopala do omenjenega politika. Kot veste, čeprav tega ne napišete, je zadeva Patria na sodišču padla in krivde Janši niso dokazali, saj je sodišče dopustilo, da zadeva zastara. Še več, obstaja sum, da je šlo za nastavljeno zgodbo.«

Voditelj Odmevov **Igor E. Bergant** je varuhinjo seznanil z dopisovanjem z gledalci glede dveh oddaj. Gledalca **D. R.** in **G. G.** sta opazila, da je gost v omenjanju češkega predsednika Tomaša Masaryka »zamešal očeta in sina«. Voditelj je gosta vzel v bran in zapisal, da je šlo za njegovo napako, saj bi moral brž, ko je v pogovoru zaznal nejasnost, nanjo opozoriti: »Gre za hipne odločitve, ki jih v sodobnih medijih sprejemamo pod (lastno ustvarjeno) časovno stisko. Ne gre za opravičevanje napake, pač pa pojasnilo okoliščin.«

Gledalcu **S. V.** je pojasnjeval, zakaj v Odmevih nekatere goste predstavijo s funkcijo in akademskim naslovom, nekatere pa le s funkcijo. Igor E. Bergant je pojasnil, da je to odvisno od konteksta in vloge, v kateri nastopa gost v Odmevih: »Če bi prof. dr. Cerar v oddaji sodeloval kot pravni strokovnjak, bi bilo omenjanje akademskih nazivov seveda smiselno. Ko pa nastopa kot politik, pa to ni ključna opredelitev njegovega gostovanja.«

VII. PRILOGA

Pismo nekdanje urednice Aritmije Maje Pavlin

Pozdravljeni,

Po razpravi na petkovi 27. seji NSK kjer je bilo veliko govora o odnosu TV SLO do kulturnih vsebin, z izpostavljanjem igranega programa, filmske in dokumentarne produkcije, izobraževalnih vsebin, otroških oddaj in oddaj kulturnega uredništva – s čimer se seveda strinjam, moram vendarle protestirati ob popolni ignoranci TV SLO do glasbenih vsebin!

Žal mi je, da se vodstvo TV SLO ob vseh pozivih glasbenikov, dopisih in protestih v medijih in navsezadnje moji 12-letni borbi za obstoj (kaj šele razvoj) edine glasbene oddaje na TV SLO namenjene širokemu žanrskemu spektru neodvisnih glasbeno-ustvarjalnih praks, še vedno ne zaveda pomena sodobne glasbene ustvarjalnosti, kot ene ključnih gradnikov slovenske kulture – poleg literature, gledališča, filma, likovne umetnosti in plesa.

Res sem do zadnjega upala na širino odgovornih ob sestavljanju programa za 2018, mimo zavajajočih argumentov gledanosti in raitingov. Gledanost (še posebej, če gre za predvajanje v terminih po 22ih na drugem programu) ne sme bit razlog za podcenjevanje vsebin in posledično ukinjanje oddaj, ki nagovarjajo profiliran krog (zvestih in kritičnih) gledalcev. Razvoj kulture nikoli ni bil pogojen z večinskim okusom – kultura in z njo glasba je rezultat ustvarjalnosti peščice karakternih posameznikov in skupin katerih dela v njihovem času nikoli niso množično razumljena in sprejeta. Naloga nacionalnega medija je, da to ustvarjalnost prepozna in publiki na primeren način predstavi. In če pogojev oz. razumevanja za glasbeno oddajo v izbranem uredništvu ni (glasbeno-informativna Aritmija je namreč vsa leta komaj dihala v Razvedrilnem uredništvu), bi se pomena informiranja, podpore in razvoja sodobnega glasbenega prostora morali zavedati na nivoju nacionalne televizije in tovrstno oddajo umestiti v primernejše uredništvo. Tako pa letos TV SLO med konkretno podprto narodnozabavno glasbo in, sicer odrinjeno a vendar obstoječo, resno glasbo, ignorira vso ostalo žanrsko pestrost glasbene ustvarjalnosti, ki jo v Razvedrilnem programu razumevajo kot "ultra alternativo"!?

V veliki meri se strinjam z ostro kritiko g. Lajovica na račun nacionalnega razumevanja prime time vsebin, ko navaja primer petkove oddaje z "ljudsko glasbo". Nacionalka z odnosom, ki ga preko terminskega umeščanja in produkcije namenja izbranim vsebinam, kroji okus javnosti in posledično razvoj (oz. padec) kulture v družbi. S trenutnim programom gledalcem sporoča, da je na glasbenem podiju edinole narodno zabavna glasba nacionalnega pomena in zato vredna pozornosti javnosti. To, da vsako leto zapravljamo za enkratni, pompozni a v zadnjem času zgolj samemu sebi namenjen šov EMA in se tolčemo po prsih kako podpiramo slovensko glasbo, je nerazumno in žaljivo do podhranjene domače glasbene scene – češ, poglejte koliko na TV SLO namenimo glasbenim vsebinam!? O glasbeno-uredniški širini UPE RP ne gre izgubljeni besed. EMA namreč še na domačih tleh v glasbenem pogledu ne pušča nobenega pečata, kaj šele v tujini. Razen lani odlične tehnične izvedbe in vizualne podobe, tako vsebinsko kot namensko nikakor ne opravičuje vrtočlavih stroškov, v okviru katerih bi lahko celo leto živelo več rednih oddaj. Ta oddaja žal nima nikakršne veze z živo glasbeno sceno na terenu, ki se razvija in dosega mednarodno prepoznavnost kljub medijski ignoranci in nenazadnje z dosežki Slovenijo dejansko postavlja enakovredno ob bok ostalim evropskim narodom.

Aritmija je kljub izvedbenemu minimalizmu in marginalnosti na TV SLO, s prepoznavnim in profiliranim kadrom, s kritičnim a spoštljivim odnosom do kakovostne in raznolike glasbe, uspela pridobiti zaupanje ciljne publike in jo tudi obdržati. Za številne mlade zasebe je javnost izvedela zgolj preko Aritmije. Med odzivi ob ukinjanju me je zadnjič v dobro voljo spravil mail mladega glasbenika, ki je napisal, da mu je hudo saj "Aritmijo spremlja že od malih nog in ga je kot glasbenika konkretno zaznamovala." :)) Huh, kaj je lepšega kot dejstvo, da smo mlade generacije vzpodbudili h glasbenemu raziskovanju in kasneje lastnemu glasbenemu izražanju ...

Pa vendar, ne gre za "mojo" Aritmijo. Zaradi 12 letnega urejanja tega televizijskega endemitka se pač čutim dolžna poskusit vse, da se na nacionalki ohrani programski prostor za razvoj in pestrost kulture katere ključen gradnik je glasba. TV SLO nujno potrebuje glasbeno uredništvo s poznavanjem in razumevanjem raznolike glasbene ustvarjalnosti! V tem pogledu se lahko skrijemo pred ponudbo radijskih kolegov čez cesto.

Naloga nacionalnega medija je, da išče, izbira, opozarja in izobražuje - trenutno pa se v glasbenem pogledu obnašamo zgolj kot servis. Javnost ne bo iskala vsebin, ki jih ne pozna! Zato je potrebna uredniška presoja in kritična selekcija ponujenih vsebin. Nacionalka potrebuje konkretno koncertno in glasbeno informativno oddajo za sodobno, žanrsko razgibano, samosvojo in neodvisno glasbeno ustvarjalnost. Le tako bo "ultra alternativa" postala mainstream in prime time ne bo rezerviran zgolj za turbo harmoniko z izgovorom, da ostala glasba javnosti ne zanima!

V upanju na posluh (vsaj po zamenjavi programskega vodstva) in odgovorno reakcijo vas lepo pozdravljam,

Maja Pavlin
Ex urednica Aritmije in Aritmičnih koncertov na TV SLO

Ljubljana, 29.1.2018

STATISTIKA ODZIVOV

	JANUAR 2018	DECEMBER 2017	JANUAR 2017
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	92	78	34
Informativni program	46	19	12
Kulturni in umetniški program	8	34	8
Razvedrilni program	2	5	2
Športni program	2	8	6
Program plus	23	10	3
Regionalni program	0	1	0
Ostalo	11	1	1
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	8	6	3
Radio Prvi	7	4	2
Val 202	1	2	1
Program ARS	0	0	0
Ostalo	0	0	0
MMC			
Skupaj	11	8	9
Vsebine	4	7	5
Dostopnost, storitve	7	1	4
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	80	55	30
Jezikovna kultura	15	8	0
Oglaševanje	12	10	8
Prilagojeni programi	0	2	0
RTV prispevek	1	1	0
Tehnične zadeve	2	5	1
RTV SLO - splošno	0	0	0
Programski svet	0	0	4
Varuhinja	13	10	5
Ostalo	37	19	12
VSI ODZIVI	191	147	76